

FOCUS 3

Anglicko-slovenský slovníček

Anglicko-slovenský slovníček Focus 3
Kolektív autorov Ventures Books
Vydalo vydavateľstvo Euromedia Group, a.s.,
Nádražní 896/30, 150 00 Praha 5
Prvé vydanie 2020
© Bohemian Ventures 2020
859-64-3400-899-3
Vyrobene Euromedia Group, a.s.
Nádražní 896/30, 150 00 Praha 5
www.venturesbooks.sk
Vydane 2020

FOCUS 3

Anglicko-slovenský slovníček

OBSAH

Unit 1 - A NEW LOOK	4
Unit 2 - IT'S JUST A GAME	7
Unit 3 - ON THE GO	10
Unit 4 - EAT, DRINK AND BE HEALTHY	14
Unit 5 - PLANET EARTH	18
Unit 6 - GOOD HEALTH	22
Unit 7 - ENTERTAIN ME	25
Unit 8 - MODERN SOCIETY	29
Gramatika	33
Skúškové stratégie	46

VÝSLOVNOSŤ

Zvláštne hlásky v anglickej výslovnosti:

[θ]	three	[θri:]
[ð]	this	[ðɪs]
[æ]	dad	[dæd]
[ə]	sister	['sɪstə]
[ɜ:]	bird	[bɜ:d]

Hlavný prízvuk sa označuje horným apostrofom pred prízvučnou slabikou vtedy, ak sa nejedná o jednoslabičné slovo: cartoon [ka:'tu:n], seven ['sevən], ale sun [san]. Vedľajší prízvuk sa označuje dolným apostrofom: kangaroo [ˌkæŋgə'ru:].

UNIT 1 – A NEW LOOK

1.1 Vocabulary 4.1

ankle boots	/ˈæŋkəl bu:ts/	členkové čižmy/topánky
attitude	/ˈætətju:d/	postoj, stanovisko, prístup
bald	/bɔ:ld/	plešatý, holohlavý
bangles	/ˈbæŋgəlz/	náramky
be the centre of attention	/,bi ðəˌsentər əv əˈtenʃən/	byť stredobodom pozornosti
beanie	/ˈbi:ni/	čiapka (bez brmbolca)
blouse	/blaʊz/	blúzka
care a lot about	/,keər ə ˈlɒt əˌbaʊt/	veľmi záležať (komu) na (čom)
carefree	/ˈkeəfri:/	bezstarostný, pohodový
come across as	/,kʌm əˈkrɒs əz/	pôsobiť dojmom, pôsobiť ako
cotton	/ˈkɒtn/	bavlna, bavlnený
dark suit	/,dɑ:k ˈsu:t/	tmavý oblek
denim jacket	/,denɪm ˈdʒækət/	džínsová bunda
disobedient	/,dɪsəˈbi:diənt/	neposlušný
down-to-earth	/,daʊn tu ˈɜ:θ/	praktický, pragmatický, realistický
easy-going	/,i:zi ˈgəʊɪŋ/	pohodový, vyrovnaný, uvoľnený
ethical brand	/,eθɪkəl ˈbrænd/	etická značka
faded jeans	/,feɪdɪd ˈdʒi:nz/	vyšúchané džínsy
fashionable	/ˈfæʃənəbəl/	módny
fast fashion	/,fɑ:st ˈfæʃən/	rýchlo produkovaná lacná móda
feel comfortable in your own skin	/,fi:l ˈkʌmfətəbəl ɪn jɔ:r əʊn ˈskɪn/	cítiť sa sebedovome, uvoľnene
fleece	/fli:s/	flísová bunda
follow trends	/,fɒləʊ ˈtrendz/	nesledovať trendy, riadiť sa trendmi
friendly	/ˈfrendli/	priateľský, kamarátsky
go for	/ˈgəʊ fɔ:/	vybrať si, zvoliť
go with the flow	/,gəʊ wɪð ðə ˈfləʊ/	ísť s prúdom
high heels	/,haɪ ˈhi:əlz/	topánky na vysokom podpätku
in/out of fashion	/,ɪn/,aʊt əv ˈfæʃən/	moderný/nemoderný
kind	/kaɪnd/	druh, milý, láskavý
leather belt	/,leðə ˈbelt/	kožený opasok
leggings	/ˈlegɪŋz/	legíny
look	/lʊk/	vzhľad
necklace	/ˈneɪklɪs/	náhrdelník
practical clothes	/,præktɪkəl ˈkləʊðz/	praktické oblečenie
rebellious	/rɪˈbeljəs/	spurný, vzdorovitý
shallow	/ˈʃæləʊ/	povrchný
silk tie	/,sɪlk ˈtaɪ/	hodvábna kravata
slim	/slɪm/	štíhly
sweatshirt	/ˈswetʃɜ:t/	mikina
trendy	/ˈtrendi/	trendy, módny
vain	/veɪn/	márnivý
vintage sunglasses	/,vɪntɪdʒˈsʌŋ,ɡlɑ:səz/	vintage, retro slnečné okuliare
waistcoat	/ˈweɪskəʊt/	vesta, vestička
wear	/weə/	nosiť
wear make-up	/,weə ˈmeɪk ʌp /	nosiť/mať make-up

1.2 Grammar 4.2

band	/bænd/
baseball cap	/'beɪsbɔ:l kæp/
report on	/rɪ'pɔ:t ɒn/
revise	/rɪ'vaɪz/
shorts	/ʃɔ:ts/
skinny	/'skɪni/
trainers	/'treɪnəz/

kapela
šiltovka
ohlásiť (čo), podať správu o (čom)
opakovať
šortky
chudý, vychudnutý
tenisky

1.3 Listening 4.3

be always there for	/,bi ɔ:lweɪz 'ðeə fə/
close friend	/,kləʊs 'frend/
fall out with	/,fɔ:l 'aʊt wɪð/
find out about	/,faɪnd 'aʊt ə,baut/
get along (well) with	/,get ə'ləŋ (wel) wɪð/
get to know	/,get tə 'nəʊ/
hang out with	/,hæŋ 'aʊt wɪð/
have a good relationship with	/,hæv ə,gʊd rɪ'leɪʃənʃɪp wɪð/
have a lot in common with	/,hæv ə ,ləʊtɪn 'kɒmən wɪð/
have an argument	/,hæv ən 'ɑ:gjəmənt/
have similar interests	/,hæv ,sɪmələ'rɪntrests/
lose touch with	/,lu:z 'tʌtʃ wɪð/
online friend	/,ɒnlaɪn 'frend/
opposite sex	/,ɒpəzət 'seks/
reliable	/rɪ'laɪəbəl/
socialise with	/'səʊʃəlaɪz wɪð/
stop seeing each other	/,stɒp 'si:ɪŋ i:tʃ,ʌðə/
suit	/su:t/

vždy tu byť pre (koho)
blízky priateľ
pohádať sa s (kým)
dozvedieť sa o (kom, čom)
s niekým (dobře) vychádzať
poznať (koho)
potĺkať sa, poľľakovať sa
mať dobrý vzťah s (kým)
mať veľa spoločné s (kým)
(po)hádať sa
mať podobné záujmy
stratiť kontakt s (kým)
online kamarát
opačné pohlavie
spoločlivý
stýkať sa s (kým)
 prestať sa vídať
vyhovovať

1.4 Reading 4.4

banned	/bænd/
brightly-coloured	/,braɪtli 'kɒləd/
cool	/ku:l/
cutting-edge	/'kʌtɪŋ edʒ/
distressed jeans	/dɪ'strest 'dʒi:nz/
fabric	/'fæbrɪk/
fast-drying	/,fɑ:st 'draɪɪŋ/
fur-lined	/'fɜ: laɪnd/
garment	/'gɑ:mənt/
hard-wearing	/,hɑ:d 'weəɪɪŋ/
iconic	/aɪ'kɒnɪk/
imitate	/'ɪmɪteɪt/
look like	/'lʊk laɪk/
multi-purpose	/,mʌlti 'pɜ:pəs/
originate	/'ɒrɪdʒɪneɪt/
popular	/'pɒpjələ/
raincoat	/'reɪnkəʊt/
rain jacket	/'reɪn ,dʒækt/
rebellion	/rɪ'beljən/
short-sleeved	/'ʃɔ:t 'sli:vɪd/

zakázaný
žiarivo farebný, pestrofarebný
cool, skvelý
špičkový, najvyspelejší
(technológia)
džínsy s dierami
látka
rýchloschnúci
lemovaný, podšitý kožušinou
odev
odolný, pevný
ikonický, kultový
imitovať, napodobiť, kopírovať
(koho/čo)
vyzerať ako
viacúčelový
vzniknúť
populárny, obľúbený
nepremokavý plášť, pláštenka
nepremokavá bunda
povstanie, vzburá
s krátkym rukávom

suntan lotion
tailor
the elements
trousers
underwear
unisex
wardrobe
woollen
zip

/ˈsʌntæn ˌləʊʃən/
/ˈteɪlə/
/ði ˈeləmənts/
/ˈtraʊzəz/
/ˈʌndəweə/
/ˈjuːnɪseks/
/ˈwɔːdrəʊb/
/ˈwʊlən/
/zɪp/

opalovací krém
krajčír
prírodné živly
nohavice
spodná bielizeň
unisex, pre obe pohlavia
skriňa, šatník
vlnený
zips

1.5 Grammar 4.5

curator
look after
over and over again
queue

/kjuːˈreɪtə/
/ˌlʊk ˈɑːftə/
/ˈəʊvər ənd ˈəʊvərəˈgen/
/kjuː/

kurátor, správca (galéria)
staráť sa o (koho, čo)
znova a znova, stále dokola
rad, fronta

1.6 Use of English 4.6

accept
acceptable
acceptably
acceptance
achievable
achieve
achievement
educate
education
educational
educationally
hope
hopeful
hopefully
hopeless
hopelessly
succeed
success
successful
successfully

/əkˈsept/
/əkˈseptəbəl/
/əkˈseptəbli/
/əkˈseptəns/
/əˈtʃiːvəbəl/
/əˈtʃiːv/
/əˈtʃiːvmənt/
/ˈedʒukeɪt/
/ˌedʒuːˈkeɪʃən/
/ˌedʒuːˈkeɪʃənəl/
/ˌedʒuːˈkeɪʃənəli/
/həʊp/
/ˈhəʊpfəl/
/ˈhəʊpfəli/
/ˈhəʊpləs/
/ˈhəʊpləsli/
/səkˈsiːd/
/səkˈses/
/səkˈsesfəl/
/səkˈsesfəli/

prijať, akceptovať
prijateľný
prijateľne
prijatie, súhlas
dosiahnuteľný, vykonateľný
dosiahnuť
úspech, dosiahnutý výsledok
vzdelávať
vzdelanie
vzdelávaci
vzdelanostne
dúfať
nádejny, sľubný
nádejne, sľubne
beznádejny
beznádejne
uspieť
úspech
úspešný
úspešne

1.7 Writing 4.7

blond
casual
get on well with
hard-working
in his early/late twenties

in his teens

medium height
mysterious
nervous
open to
rude
scruffy

/blɒnd/
/ˌkæʒuəl/
/ˌget ɒn ˈwel wɪð/
/ˌhɑːd ˈwɜːkɪŋ/
/ɪn hɪz ˌɜːli/ˌmiːd/ˌleɪt ˈtwentɪz/

/ɪn hɪz ˈtiːnz/

/ˌmiːdiəm ˈhaɪt/
/mɪˈstɪəriəs/
/ˈnɜːvəs/
/ˈəʊpən tə/
/ruːd/
/ˈskrʌfi/

blondavý
neformálny, ležérny
dobře vychádzať s (kým)
pracovitý, usilovný
v jeho skorých/neskorých
dvadsiatich rokoch
v jeho nástročnom/
dospievajúcom období
stredne vysoký
tajomný, záhadný
nervózný
otvorený (komu, čomu)
hrubý, neslušný
ošuntelý, zanedbaný

sense of humour /,sens əv 'hju:mə/
 she'd make a great ... /ʃi'd ,meɪk ə'greɪt.../
 short /ʃɔ:t/
 smart /smɑ:t/
 straight/dark/short/long hair /,streɪt/,dɑ:k/,ʃɔ:t/,lɒŋ 'heə/
 stylish /'stɑɪlɪʃ/

zmysel pre humor
 bola by skvelá...
 krátky
 elegantný, vkusný
 rovné/tmavé/krátke/dlhé vlasy
 štýlový

1.8 Speaking 4.8

jumper /'dʒʌmpə/
 look as if/as though /'lʊk əz ɪf/əz ðəʊ/
 patterned /'pætənd/
 shirt /ʃɜ:t/
 striped /'straɪpt/
 top /tɒp/
 try on /,traɪ 'ɒn/

pulóver
 vyzerať ako keby
 vzorovaný
 košľa
 pruhovaný
 top, tričko
 vyskúšať si (na sebe)

UNIT 2 – IT'S JUST A GAME

2.1 Vocabulary 4.9

athlete /'æθli:t/
 athletics /æθ'letɪks/
 athletics track /,æθ'letɪks træk/
 badminton/squash/
 tennis court /'bædmɪntən/'skwɒʃ/
 'tenəs kɔ:t/
 basketball/handball/
 netball/volleyball court /'bɑ:skɛtbɔ:l/'hændbɔ:l/
 'netbɔ:l/'vɒlibɔ:l kɔ:t/
 beat/defeat an opponent/
 the champion /,bi:t/dɪ'fi:t ən ə'pəʊnənt/
 ðə 'tʃæmpiən/
 boxing /'bɒksɪŋ/
 boxing/sumo/wrestling ring /'bɒksɪŋ/ 'su:məʊ/'reslɪŋ rɪŋ/
 break a world record /,breɪk ə ,wɜ:ld 'rekɔ:d/
 burn sth off /'bɜ:n ,sʌmθɪŋ 'ɒf/
 challenge /'tʃæləndʒ/
 cheer sb on /,tʃiə ,sʌmbədi 'ɒn/
 coach /kəʊtʃ/
 come first/second/
 last /,kʌm 'fɜ:st/'sekənd/
 'lɑ:st/
 compete /kəm'pi:t/
 competitive sport /kəm'petətɪv 'spɔ:t/
 competitor /kəm'petɪtə/
 cricket/football/hockey/
 rugby pitch /'krɪkət/'fʊtbɔ:l/'hɒki/
 'rʌgbɪ pɪtʃ/
 drop out of /,drɒp 'aʊt əv/
 fan/supporter /fæn/sə'pɔ:tə/
 get into /,get 'ɪntu:/
 go in for /,gəʊ 'ɪn fə/
 golf course /'gɒlf kɔ:s/
 hockey /'hɒki/
 individual/team sport /,ɪndəvɪdʒuəl/,ti:m 'spɔ:t/
 indoor/outdoor sport /'ɪndə:,'aʊt'dɔ: spɔ:t/
 judo /'dʒu:dəʊ/

športovec, atlét
 atletika
 atletická dráha
 badmintonový/squashový/
 tenisový kurt
 basketbalové/hádzanárske/
 netbalové/volejbalové ihrisko
 poraziť súpera/víťaza
 box
 boxovací/sumo/zápasnícky ring
 prekonať svetový rekord
 spáliť (kalórie)
 výzva
 fandíť (komu)
 tréner
 skončiť na prvom/druhom/
 poslednom mieste
 súťažiť
 súťažný šport (nie rekreačný)
 súťažiaci
 kriketové/futbalové/hokejové/
 ragbyové ihrisko
 vypadnúť z (čoho), nedokončiť
 (co)
 fanúšik
 dostať sa (do čoho/kam)
 venovať sa (čomu), robiť (šport,
 profesiu)
 golfové ihrisko
 hokej
 individuálny/tímový šport
 halový/vonkajší šport
 judo

keep fit/in shape	/,ki:p 'fit/in 'jeɪp/	udržiavať sa v kondícii
let sb down	/,let ,sʌmbɒdi 'daʊn/	sklamať (koho)
lose a match/a game	/,lu:z ə 'mætʃ/ ə 'geɪm/	prehrať zápas
lose a point	/,lu:z ə 'pɔɪnt/	stratiť bod
match	/mætʃ/	zápas
miss a goal	/,mɪs ə 'gəʊl/	minúť bránu
motor racing track	/'məʊtə ,reɪsɪŋ træk/	pretekárska dráha
opponent	/ə'pəʊnənt/	súper, protihráč
opposing team	/ə,pəʊzɪŋ 'ti:m/	súperiaci tím
player	/'pleɪə/	hráč
red/yellow card	/,red/,jeləʊ 'kɑ:d/	červená/žltá karta
referee	/'refə'ri:/	rozhodca
rink	/'rɪŋk/	klzisko
sailing	/'seɪlɪŋ/	plachtenie
score a goal/points	/'skɔ:r ə 'gəʊl/'pɔɪnts/	streliť gól/zabodovať/skórovať
skating	/'skeɪtɪŋ/	korčuľovanie
spectator	/'spek'teɪtə/	divák
squash	/'skwɒʃ/	squash
(table) tennis	/('teɪbəl) ,tenəs/	(stolný) tenis
take on (a challenge)	/'teɪk 'ɒn ə ('tʃæləndʒ)/	priať (výzvu)
teammate	/'ti:mmeɪt/	spoluhráč
tournament	/'tʊənəmənt/	turnaj
trainer	/'treɪnə/	tréner
training	/'treɪnɪŋ/	tréning
volleyball	/'vɒlibɔ:l/	volejbal
win a point	/'wɪn ə 'pɔɪnt/	vyhrať/získať bod
win a game/match/prize	/'wɪn ə 'geɪm/'mætʃ/'praɪz/	vyhrať/získať hru/zápas/cenu
work out	/'wɜ:k 'aʊt/	cvičiť
wrestling	/'reslɪŋ/	zápasenie

2.2 Grammar 4.10

blow a whistle	/,bləʊ ə 'wɪsəl/	zapísať na píšťalku
break your neck	/'breɪk jə 'nek/	zlomiť (si) väz
chase after	/'tʃeɪs ,ɑ:ftə/	naháňať (koho, čo)
crash through	/'kræʃ ,θru:/	prebiť sa, predrať sa
cycle race	/'saɪkəl reɪs/	cyklistické preteky
dive for the ball	/'daɪv fə ðə 'bɔ:l/	skočiť za loptou
FA cup	/'ef eɪ 'kʌp/	Anglický pohár
final	/'faɪnəl/	finále
get injured	/'get 'ɪndʒəd/	byť ranený
goalkeeper	/'gəʊl,ki:pə/	brankár
hurt yourself	/'hɜ:t jɔ: ,self/	zraníť sa
lead	/'li:d/	viest
(long-distance) race	/(,lɒŋ 'dɪstənts) reɪs/	(diaľkové) preteky
marathon	/'mæərəθən/	maratón
overtake	/'əʊvə'teɪk/	predbehnúť
position	/'pə'zɪʃən/	pozícia, poloha
rival	/'raɪvəl/	rival, súper
runner	/'rʌnə/	bežec
speed	/'spi:d/	rýchlosť
speed up	/'spi:d 'ʌp/	zrýchliť
sports event	/'spɔ:ts ɪ'vent/	športová udalosť

2.3 Listening 4.11

be passionate about

caring
 courageous
 determined
 enter a competition
 generous
 give (sth) up
 inspiration
 inspiring
 join a club
 look up to

modest
 pick up
 positive
 put sb off
 role model
 row
 sailing club
 take after
 talk sb into

try out

/,bi 'pæʃənət ə,baut/
 /'keəriŋ/
 /kə'reɪdʒəs/
 /dɪ'tɜ:mənd/
 /,entər ə ,kɒmpə'tɪʃən/
 /'dʒenərəs/
 /,gɪv (,sʌmθɪŋ) 'ʌp/
 /,ɪnspə'reɪʃən/
 /ɪn'spaɪərɪŋ/
 /,dʒɔɪn ə 'klʌb/
 /,lʊk 'ʌp tə/
 /'mɒdəst/
 /,pɪk 'ʌp/
 /'pɒzətɪv/
 /,pʊt ,sʌmbɒdi 'ɒf/
 /'rəʊl ,mɒdl/
 /rəʊ/
 /'seɪlɪŋ klʌb/
 / ,teɪk 'ɑ:ftə/
 /,tɔ:k ,sʌmbɒdi 'ɪntə/
 /,traɪ 'aʊt/

byť zapálený do (čoho), milovať (čo)
 starostlivý, láskyplný
 odvážny, statočný
 odhodlaný
 prihlásiť sa do súťaže
 štedrý
 vzdať (čo)
 inšpirácia
 inšpirujúci
 stať sa členom klubu
 vzhliadať ku (komu), hľadieť s úctou
 skromný
 osvojiť si (pravidlá)
 pozitívny
 odradiť (koho) od (čoho)
 vzor, príklad
 veslovať
 plachtársky klub
 podobať sa (komu), byť po (kom)
 pre/na hovoriť (koho) k (čomu), ukecať
 vyskúšať

2.4 Reading 4.12

action
 activate
 active
 bandage a knee
 bandanna
 bounce the ball
 break from your routine
 decide
 decision
 decisive
 decisive moment
 do the same thing over
 emerge
 fall over sth
 give sb peace of mind
 goggles
 gold medal
 hand over
 intrude on
 locker room
 physical therapist
 power
 powerful
 racket
 repeat a sequence

/'ækʃən/
 /'æktɪveɪt/
 /'æktɪv/
 /'bændɪdʒ ə ni:/
 /bæn'dænə/
 /,baʊns ðə 'bɔ:l/
 /,breɪk frəm jə ,ru:'ti:n/
 /dɪ'saɪd/
 /dɪ'sɪʒən/
 /dɪ'saɪsɪv/
 /dɪ,sɑɪsɪv 'məʊmənt/
 /,du: ðə ,seɪm ,θɪŋ 'əʊvə/
 /ɪ'mɜ:dʒ/
 /,fɔ:l 'əʊvə ,sʌmθɪŋ/
 /,gɪv ,sʌmbɒdi ,pi:s əv 'maɪnd/
 /'gɒgəlz/
 /,gəʊld 'medl/
 /,hænd 'əʊvə/
 /ɪn'tru:d ɒn/
 /'lɒkə ru:m/
 /,fɪzɪkəl 'θerəpəst/
 /'paʊə/
 /'paʊəfəl/
 /'rækət/
 /rɪ,pɪ:t ə 'si:kwəns/

akcia, činnosť
 spustiť, aktivovať
 aktívny
 obviazať koleno
 šatka (na hlavu)
 odrázať loptu od zeme
 ukončiť rutinu/vytrhnúť sa z rutiny
 rozhodnúť
 rozhodnutie
 rozhodný
 rozhodujúci moment
 urobiť tú istú vec znovu
 vynoriť sa, objaviť sa
 potknúť sa, spadnúť
 dať niekomu pokoj
 okuliare (ochranné)
 zlatá medaila
 odovzdať
 zasahovať do, rušiť (čo, koho)
 skrinka
 fyzioterapeut/fyzioterapeutka
 sila, moc
 silný, mocný
 raketa
 opakovať postupnosť, poradie

repetition	/repi'tɪʃən/	opakovanie
repetitive	/ri'petɪtɪv/	opakujúci sa, monotónny
resilience	/ri'zɪliəns/	odolnosť, húževnatosť
resilient	/ri'zɪliənt/	odolný, húževnatý
splash your body with water	/,splæʃ jə ,bɒdi wið 'wɔ:tə/	pošpliechať sa vodou
superstition	/,su:pə'stɪʃən/	povera
superstitious	/,su:pə'stɪʃəs/	poverčivý
swimming	/'swɪmɪŋ/	plávanie
swing your arms	/,swɪŋ jə(r) 'ɑ:mz/	kmitať rukami
take a sip	/,teɪk ə 'sɪp/	napíť sa, usrknúť
the first/last phase	/ðə ,fɜ:st/,lɑ:st 'feɪz/	prvá/posledná fáza
the first/last step	/ðə ,fɜ:st/,lɑ:st 'step/	prvý/posledný krok
the point of no return	/ðə ,pɔɪnt əv ,nəʊ ri'tɜ:n/	bod, z ktorého niet návratu
trophy	/'trɒfi/	trofej
turn professional	/,tɜ:n prə'feʃənəl/	stať sa profesionálom

2.5 Grammar 4.13

jogging	/'dʒɒɡɪŋ/	behanie
refuse	/ri'fju:z/	odmietnuť
stadium	/'steɪdiəm/	štadión
urge	/ɜ:dʒ/	naliehať (na koho)

2.6 Use of English 4.14

(hockey) stick	/('hɒki) stɪk/	hokejka
motor racing	/'məʊtə ,reɪsɪŋ/	automobilové preteky
sauna	/'sɔ:nə/	sauna

2.7 Writing 4.15

cry of horror	/'kraɪ əv 'hɒrə/	zdesený výkrik
extreme sport	/'ɪkstri:m 'spɔ:t/	extrémny šport
mountain biking	/'maʊntən ,baɪkɪŋ/	horská cyklistika
rafting	/'rɑ:ftɪŋ/	rafting
rock climbing	/'rɒk ,klaɪmɪŋ/	horolezectvo
slope	/sləʊp/	svah, zjazdovka
take the lift up the mountain	/,teɪk ðə ,lɪft ʌp ðə 'maʊntən/	vyjsť vlekom na horu
walking race	/'wɔ:kɪŋ reɪs/	preteky v rýchlej chôdzi
water skiing	/'wɔ:tə ,ski:ɪŋ/	vodné lyžovanie

2.8 Speaking 4.16

deserve sth	/'dɪ'zɜ:v sʌmθɪŋ/	zaslúžiť si (čo)
do sport	/,du: 'spɔ:t/	športovať
kick a ball	/,kɪk ə 'bɔ:l/	kopnúť do lopty
ridiculous	/'rɪ'dɪkjələs/	smiešny
violent	/'vaɪələnt/	násilný

UNIT 3 – ON THE GO

3.1 Vocabulary 4.17

airport	/'eəpɔ:t/	letisko
arrive	/'əraɪv/	doraziť, prísť, pricestovať
bay	/beɪ/	záliv, zátoka
boat	/bəʊt/	loď

cable car	/'keɪbəl kɑː/
car hire	/'kɑː haɪə/
catch a bus/a train	/,kætʃ ə 'bʌs/ə 'treɪn/
collapse	/kə'læps/
cross a continent	/,krɒs ə 'kɒntɪnənt/
cross a river/valley	/,krɒs ə 'rɪvə/'væli/
crossing	/'krɒsɪŋ/
cruise	/kruːz/
cycle downhill/uphill	/,saɪkəl ,daʊn'hɪl/,ʌp'hɪl/
dirt track	/'dɜːt træk/
donkey	/'dɒŋki/
drive	/draɪv/
fasten a seatbelt	/'fɑːsən ə 'siːtbelt/
ferry	/'feri/
flight	/flaɪt/
for pleasure	/'fə 'pleʒə/
get a lift	/,get ə 'lɪft/
get stuck in traffic	/,get ,stʌk ɪn 'træfɪk/
have access to	/'hæv 'ækses tə/
helicopter	/'helɪkɒptə/
journey	/'dʒɜːni/
land	/lænd/
miss a bus/a train	/'mɪs ə 'bʌs//
neighbourhood	/'neɪbəhʊd/
on foot	/,ɒn 'fʊt/
plane	/pleɪn/
public transport	/,pʌblɪk 'trænspɔːt/
remote	/'rɪməʊt/
rickshaw	/'rɪkʃəʊ/
ride	/raɪd/
route	/ruːt/
rush hour	/'rʌʃ aʊə/
sea lion	/'siː ,laɪən/
sail	/seɪl/
school bus	/'skuːl bʌs/
short cut	/'ʃɔːt kʌt/
sledge	/sledʒ/
stroll	/strəʊl/
suspension bridge	/sə'spensjən brɪdʒ/
terminal	/'tɜːmənəl/
tour	/tuə/
traffic jam	/'træfɪk dʒæm/
train	/treɪn/
travel by train	/,trævəl baɪ 'traɪn/
travel journalist	/'trævəl ,dʒɜːnəlɪst/
urban	/'ɜːbən/
valley	/'væli/
voyage	/'vɔɪdʒ/
walk barefoot	/,wɔːk 'beɪfʊt/
winding path	/,waɪndɪŋ 'pɑːθ/

lanovka
požičovňa áut
stihnúť, chytiť autobus/vlak
zrútiť sa (budova apod.)
prejsť kontinent
dostať sa na druhú stranu
rieky/údolia
prejazd, prechod
plavba
ísť na bicykli z kopca/do kopca
nespevnená, prašná cesta
osol
viesť, riadiť
zapnúť si bezpečnostný pás
trajekt
let
pre potešenie
zviezť sa
uviaznuť/zaseknúť sa v prevádzke
mať prístup k
helikoptéra
cesta
pristáť
zmeškať autobus/vlak
štvrt'
pešo
lietadlo
hromadná doprava
vzdialený
rikša
ísť, jazda
cesta, trasa
dopravná špička
uškatec
plachtiť, plaviť sa
školský autobus
skratka
sane
prechádzať sa, túlať sa
visutý most
terminál
prehliadka, prehliadka mesta,
okružná cesta
dopravná zápcha
vlak
cestovať vlakom
cestovateľ a novinár
mestský
údolie
cesta, plavba
chodiť naboso/bosý
kľukatá cesta, chodník

3.2 Grammar 4.18

baggage reclaim	/'bæɡɪdʒ ˌrɪkleɪm/
cheetah	/'tʃi:tə/
domestic animal	/dəˈmestɪk ˈænəmə/
holidaymaker	/'hɒlədeɪˌmeɪkə/
lion	/'laɪən/
on the loose	/ˌɒn ðə ˈlu:s/
pet	/pet/
puma	/'pju:mə/
roar	/rɔ:/
tiger	/'taɪgə/
zoo	/zu:/

výdaj batožiny
pardub
domáce zvieratá
rekreant, turista
lev
na úteku, voľne sa pohybujúci
domáce zvieratá, domáci miláčik
puma
zarevať, rev
tiger
ZOO

3.3 Listening 4.19

adventure	/əd'ventʃə/
beach holiday	/'bi:tʃ ˌhɒlədi/
budget/three-star hotel	/ˌbʌdʒɪt/ˌθri:stɑ: hæʊ'tel/
bus journey	/'bʌs ˌdʒɜ:nɪ/
business trip	/'bɪznəs trɪp/
campsite	/'kæmpsaɪt/
get off	ˌget ˈɒf/
go away	ˌgəʊ əˈweɪ/
mountain	/'maʊntən/
overland tour	ˌəʊvəlænd ˈtʊə/
package holiday	/'pækɪdʒ ˌhɒlədeɪ/
put up a tent	ˌpʊt ˌʌp ə ˈtent/
return journey	ˌrɪˈtɜ:n ˌdʒɜ:nɪ/
round-the-world trip	ˌraʊnd ðə ˌwɜ:ldˈtrɪp/
seaside resort	ˌsi:saɪd rɪˌzɔ:t/
single/double/twin room	ˌsɪŋɡəl/ˌdʌbəl/ˌtwɪn ˈru:m/

dobrodružstvo
dovolenka na pláži
lacný / trojhviezdičkový hotel
cesta autobusom
pracovná cesta
kemp
vystúpiť
odísť, odcestovať
hora
výlet po súši
zájazd s cestovnou kanceláriou
postaviť stan
spiatočná cesta
cesta okolo sveta
prímorské letovisko, rezort
jednolôžková/dvojlôžková izba/dvojlôžková izba s dvoma samostatnými posteľami
lyžiarske stredisko
lyžiarska dovolenka
sprievodca
vedúci zájazdu
pracovník cestovnej agentúry
cestovná spoločnosť
pešia turistika v teréne
ubytovňa/hostel pre mladých

ski resort	/'ski: rɪˌzɔ:t/
skiing holiday	/'ski:ɪŋ ˌhɒlədi/
tour guide	/'tʊə gaɪd/
tour leader	/'tʊə ˌli:də/
travel agent	/'trævəl ˌeɪdʒənt/
travel company	/'trævəl ˌkʌmpəni/
trekking	/'trekɪŋ/
youth hostel	/'ju:θ ˌhɒstl/

3.4 Reading 4.20

appreciate	/ə'pri:ʃeɪt/
avoidable	/ə'vɔɪdəbl/
backpacker	/'bæk'pækə/
belittle	/'bɪ'lɪtl/
book plane tickets	ˌbʊk ˈpleɪn ˌtɪkɪts/
budget	/'bʌdʒɪt/
challenge beliefs	ˌtʃæləndʒ bæ'li:fs/
connected	/kə'nektɪd/

oceniť (čo), vážiť si (čoho)
čomu sa dá vyhnúť, odvrátiteľný
batôžkár
znižovať, zľahčovať (čo)
rezervovať/zabezpečiť dopredu letenky
rozpočet
spochybniť presvedčenie
pripojený

cut yourself off from your family/home destination	/,kʌt jɔː, self ɒf frəm jə 'fæməli/'həʊm/	odrezať sa od rodiny/domova
detract from	/,di'trækt frəm/	ciel' cesty, destinácia
dip	/dɪp/	odvádzať pozornosť
disconnected	/,dɪskə'nektɪd/	namočiť
execute	/'eksɪkjʊ:t/	odpojený
familiar	/fə'mɪliə/	uskutočniť, vykonať
go backpacking	/'gəʊ 'bæk,pækɪŋ/	dobre známy, povedomý
GPS	/'dʒiː ,piː 'es/	cestovať s batohom
have one foot firmly planted at home	/'hæv wʌn fʊt ,fɜːmli ,plɑːntɪd ət 'həʊm/	GPS navigácia
keep up-to-date with	/'kiːp ,ʌp tə 'deɪt wɪð/	mať silné rodinné vzťahy
immerse yourself in a foreign culture	/'ɪ,mɜːs jɔː, self ɪn ə ,fɒrən 'kʌltʃə/	udržiavať (sa) dobre informovaný o (čom)
informed	/'ɪn'fɔːmd/	ponoriť sa do zahraničnej kultúry
Millennial	/'mɪ'leniəl/	informovaný
overnight journey	/'əʊvnaɪt 'dʒɜːni/	milenián
passenger	/'pæsɪndʒə/	nočná cesta
pleasant	/'plezənt/	pasážier
problem-solve	/'prɒbləm sɒlv/	príjemný
profound	/'prə'faʊnd/	vyriešiť problém
rewarding	/'rɪ'wɔːdɪŋ/	hlboký, silný (pocit apod.)
save up for	/'seɪv 'ʌp fə/	uspokojujúci
solitary	/'sɒlɪtəri/	šetriť si na (čo)
survive	/'sə'vaɪv/	samotársky
take a gap year	/'teɪk ə 'gæp jɪə/	prežiť
temple	/'tempəl/	rok voľna medzi odchodom zo strednej školy a pred nástupom na univerzitu
thinkable	/'θɪŋkəbəl/	chrám
ticket	/'tɪkət/	mysliteľný
travel abroad	/'trævəl ə'brɔːd/	lístok
traveller	/'trævələ/	cestovať do zahraničia
unavoidable	/'ʌnə'vɔɪdəbəl/	cestovateľ
unfamiliar	/'ʌnfə'mɪliə/	nevyhnutný
uninformed	/'ʌnɪn'fɔːmd/	cudzí, neznámy
unpleasant	/'ʌn'plezənt/	neinformovaný
unrewarding	/'ʌnrɪ'wɔːdɪŋ/	nepříjemný
unthinkable	/'ʌn'θɪŋkəbəl/	nepřinášajúci spokojnosť, nevďačná (práca apod.)
withdraw money from a cash point	/'wɪð,drɔː 'mʌni frəm ə 'kæʃ pɔɪnt/	nemysliteľný
3.5 Grammar 4.21		vybrať peniaze z bankomatu
go through security	/'gəʊ θruːsɪ'kjʊərəti/	prejsť bezpečnostnou kontrolou
security check	/'sɪ'kjʊərəti tʃek/	bezpečnostná kontrola
sword	/'sɔːd/	meč
traffic pollution	/'træfɪk pə'ljuːʃən/	znečistenie ovzdušia
travel on the left/right	/'trævəl ɒn ðə'left/'raɪt/	spôsobené dopravou
		jazdiť vľavo/vpravo

3.6 Use of English 4.22

break down	/,breɪk 'daʊn/
head for	/'hed fə/
hold sb up	/,həʊld ,sʌmbədi 'ʌp/
keep on	/,ki:p 'ɒn/
keep up with	/,ki:p 'ʌp wɪð/
pick sb up	/,pɪk sʌmbədi 'ʌp/
pull over	/,pʊl 'əʊvə/
put sb up	/,pʊt ,sʌmbədi 'ʌp/
run out of	/,rʌn 'aʊt əv/
set off (on a journey)	/,set 'ɒf (ɒn ə'dʒɜ:ni)/
turn into	/'tɜ:n 'ɪntə/
walk away from	/,wɔ:k ə'weɪ frəm/

rozbiť sa, vypovedať službu
 ísť, mieriť (kam)
 zdržať (koho)
 pokračovať
 držať krok s (kým, čím)
 vyzdvihnúť (koho)
 zastaviť pri krajnici
 ubytovať (koho)
 dochádzať, míňať sa (zásoby apod.)
 vyraziť (na cestu)
 zmeniť sa na (čo, koho)
 utiecť pred (čím)

3.7 Writing 4.23

express sympathy	/ɪk,spreɪs 'sɪmpəθi/
hometown	/'həʊm'taʊn/
incidentally	/,ɪn'sɪ'dentəli/
reassure your friend	/'ri:əʃʊə jə 'frend/
uni	/'ju:ni/

vyjadriť súcit
 rodné mesto
 mimochodom
 upokojiť priateľa
 univerzita, vysoká škola

3.8 Speaking 4.24

pillow	/'pɪləʊ/
snow boots	/'snəʊ bu:ts/
tissue	/'tɪʃu:/
travel by bus	/'trævəl baɪ 'bʌs/
travel insurance	/'trævəl ɪnʃʊərəns/

vankúš
 snehule
 papierová vreckovka
 cestovať autobusom
 cestovné poistenie

UNIT 4 – EAT, DRINK AND BE HEALTHY

4.1 Vocabulary 4.25

apricot	/'eɪprɪkɒt/
aubergine	/'əʊbəʒi:n/
avocado	/,ævə'kɑ:dəʊs/
bacon	/'beɪkən/
beetroot	/'bi:tru:t/
bitter	/'bɪtə/
black/cayenne/ground pepper	/,blæk/,keɪən/,graʊnd 'pepə/
bland	/'blænd/
boil	/'bɔɪl/
brown/long-grain/white rice	/,braʊn/,lɒŋ greɪn/,waɪt 'raɪs/
cabbage	/'kæbɪdʒ/
cake	/'keɪk/
carrot	/'kærət/
cauliflower	/'kɒlɪflaʊə/
cherry	/'tʃeri/
chilli pepper	/,tʃɪli 'pepə/
chocolate/maple/sugar syrup	/'tʃɒklət/,meɪpəl/,ʃʊgə 'sɪrəp/
chop (up)	/'tʃɒp ('ʌp)/
coconut	/'kəʊkənʌt/
coffee	/'kɒfi/

marhuľa
 baklažán
 avokádo
 slanina
 cvikla
 horký
 čierne/kajenské/mleté korenie
 mdlý, bez chuti
 variť
 hnedá/dlhozrná/biela ryža
 kapusta
 torta, koláč
 mrkva
 karfiol
 čerešňa
 chilli paprička
 čokoládový/javorový/
 cukrový sirup
 nasekať
 kokos
 káva

cook	/kʊk/
cooked	/kʊkt/
crunchy/dry/stale biscuits	/,krʌntʃi/,draɪ/,steɪl/
cut off	/,kʌt 'ɒf/
(dark/milk) chocolate	/,(dɑ:k/,mɪlk)'tʃɒklət/
delicious	/dɪ'liʃəs/
disgusting	/dɪs'gʌstɪŋ/
fatty	/'fæti/
feed	/fi:d/
fig	/fɪg/
firm	/fɜ:m/
fresh	/freʃ/
fry	/fraɪ/
garlic	/'gɑ:lɪk/
grapefruit	/'greɪpfru:t/
green salad	/,gri:n 'sæləd/
homemade pizza	/,həʊm'meɪd 'pi:tʃə/
homemade/	/,həʊm'meɪd/
tinned soup	,'tɪnd 'su:p/
hot/spicy	/hot/'spaɪsi/
ice cream	/,aɪs 'kri:m/
ingredient	/ɪn'gri:diənt/
jar	/dʒɑ:/
juice	/dʒu:s/
lean	/li:n/
low-calorie meal	/,ləʊ ,kæləri 'mi:l/
main course	/,meɪn 'kɔ:s/
menu	/'menju:/
mild	/maɪld/
milk	/mɪlk/
mix	/mɪks/
mixed salad	/,mɪkst 'sæləd/
mushroom	/'mʌʃru:m/
mushroom soup	/'mʌʃru:m su:p/
omelette	/'ɒmlət/
onion	/'ɒnjən/
orange	/'ɒrændʒ/
pineapple	/'paɪnæpəl/
plate	/pleɪt/
potato	/pə'teɪtəʊ/
pumpkin	/'pʌmpkɪn/
radish	/'rædɪʃ/
raw	/rɔ:/
ripe	/raɪp/
roast	/rəʊst/
rotten	/'rɒtn/
salmon	/'sæmən/
salt	/sɔ:lt/
side salad	/'saɪd ,sæləd/
slice	/slaɪs/
sliced/white/wholemeal bread	/,slaɪst/waɪt/,həʊlmi:l 'bred/

variť
(u)varený
chrumkavé/suché/ zatuchnuté sušienky
odrezať
(horká/mliečna) čokoláda
výborný
nechutný
tučný, tlstý
kíriť
figa
pevný, tvrdý
čerstvý
smažiť
cesnak
grep
zeleninový šalát
domáca pizza
domáca polievka/polievka z konzervy
pikantný /korenený
zmrzlina
ingrediencia
pohár, nádoba
šťava, džús
chudý
nízkokalorické jedlo
hlavný chod
menu, jedálnyíček
jemný
mlieko
zmiešať, zmes
miešaný šalát
huba
hubová polievka
omeleta
cibuľa
pomaranč
ananás
tanier
zemiak
tekvica
red'kovka
surový
zrelý
piecť (mäso, zeleninu)
hnilý
losos
soľ
obloha
plátok
krájaný/biely/celozrnný chlieb

soda/sparkling/still water	/ˈsəʊdə/ˈspɑ:kliŋ/ˈsti:l ˌwɔ:tə/
sour	/saʊə/
sour milk	/ˌsaʊə ˈmɪlk/
spinach	/ˈspɪnɪdʒ/
starter	/ˈstɑ:tə/
strong	/strɒŋ/
sushi	/ˈsu:ʃɪ/
sweet	/swi:t/
sweetcorn	/ˈswi:tkɔ:n/
unripe	/ˌʌnˈraɪp/
vitamin	/ˈvɪtəmən/

4.2 Grammar 4.26

animal products	/ˈænəməl ˌprɒdʌkts/
olive	/ˈpləv/
olive oil	/ˈpləv ɔɪl/
order	/ˈɔ:də/
protein	/ˈprəʊti:n/

4.3 Listening 4.27

add	/æd/
balanced/fattening/healthy diet	/ˌbælənst/ˌfætn-ɪŋ/ˌhelθi ˈdaɪət/
beef	/bi:f/
butter	/ˈbʌtə/
cold/healthy/light/quick snack	/ˌkəʊld/ˌhelθi/ˌlaɪt/ˌkwɪk ˈsnæk/
crisps	/ˈkrɪspz/
crispy	/ˈkrɪspi/
dried	/draɪd/
fast food	/ˌfɑ:st ˈfu:d/
fattening/healthy food	/ˌfætn-ɪŋ/ˌhelθi ˈfu:d/
fizzy drink	/ˌfɪzi ˈdrɪŋk/
fussy	/ˈfʌsi/
grapes	/greɪp/
healthy meal	/ˌhelθi ˈmi:l/
heat	/hi:t/
heavy meal	/ˌhevi ˈmi:l/
hot meal	/ˌhɒt ˈmi:l/
lettuce	/ˈletəs/
local produce	/ˌləʊkəl ˈprɒdʒu:s/
nutritionist	/ˌnju:ˈtrɪʃənəst/
organic food	/ˌɔ:gəˈnɪk ˈfu:d/
pour	/pɔ:/
pudding	/ˈpʊdɪŋ/
red meat	/ˌred ˈmi:t/
sardines	/ˌsɑ:ˈdi:nz/
three-course meal	/ˌθri: kɔ:s ˈmi:l/
vegan	/ˈvi:gən/
vegetarian diet	/ˌvedʒəˈteəriən ˈdaɪət/
warm	/wɔ:m/

sódová/perlivá/neperlivá voda
kyslý
kyslé mlieko, skysnuté mlieko
špenát
predjedlo
silný
sushi
sladký
sladká kukurica
nezrelý
vitamín

živočíšne produkty
oliva
olivový olej
objednať si
bielkovina, proteín

pridať
vyvážená/tučná/zdravá strava
hovädzie
maslo
studené/zdravé/ľahké/rýchle občerstvenie
lupienky, chipsy, chrumky
chrumkavý
sušený
fast food, rýchle občerstvenie
jedlo spôsobujúce tlstnutie/ zdravé jedlo
perlivý nápoj
príliš náročný
hrozno
zdravé jedlo
horúco, teplo
ťažké jedlo
teplé jedlo
šalát
lokálny, miestna produkcia
odborník na výživu
organické, bio jedlo
naliať
puding
červené mäso
sardinky
trojchodové jedlo
vegán, vegánsky
vegetariánska strava
teplý

4.4 Reading 4.28

agricultural sector
alarming/official statistics

/,ægrɪkʌltʃərəl'sektə/
/ə'lɑ:mɪŋ/ə'fɪʃəl stə'tɪstɪks/

assist
catering/tourist industry
chef
curry
discarded
due date
energy consumption
expiry date
financial/voluntary sector
food/household waste
frying pan
global statistics
government/international standards
healthy lifestyle
human consumption
incentive
industrial waste
leftovers
local level
manufacturing industry

/ə'sɪst/
/'keɪtərɪŋ/'tʊərɪst ,ɪndəstri/
/ʃef/
/'kʌrɪ/
/dɪs'kɑ:dɪd/
/ˌdju: 'deɪt/
/'enədʒɪkən,sʌmpjən/
/ɪk'spaɪəri deɪt/
/faɪ'nænʃəl/'vɒləntəri ,sektə/
/'fu:d/'haʊshəʊld weɪst/
/'fraɪɪŋ pæn/
/ˌglɒbəʊl stə'tɪstɪks/
/ˌgʌvənmənt/,ɪntənæʃjənəl 'stændədz/

/helθi 'laɪfstɑɪl/
/ˌhju:mən kən'sʌmpjən/
/ɪn'sentɪv/
/ɪn,dʌstriəl 'weɪst/
/'left_əʊvəz/
/'ləʊkəl ,levəl/
/mænjʊ'fæktʃərɪŋ ,ɪndəstri/

meat consumption
minimum/record level
mixture
nutritious
oven
pan

/'mi:t kən,sʌmpjən/
/'mɪnɪməm/'rekɔ:d ,levəl/
/'mɪksʃjə/
/nju:'trɪʃəs/
/'ʌvən/
/pæn/

recipe
safety standards
sell-by date
serve
spoon
throw away
waste

/'resəpi/
/'seɪftɪ ,stændədz/
/'sel baɪ deɪt/
/sɜ:v/
/spu:n/
/ˌθrəʊ ə'weɪ/
/weɪst/

4.5 Grammar 4.29

apple pie
chicken
dinner
pasta sauce
peel
vegetable soup

/'æpəl paɪ/
/'tʃɪkən/
/'dɪnə/
/'pæstə sɔ:s/
/pi:l/
/'vedʒtəbəl su:p/

4.6 Use of English 4.30

dietary needs

/'daɪətəri ni:dz/

poľnohospodársky sektor
znepokojujúce/oficiálne
štatistiky
asistovať, pomáhať
cateringový/turistický priemysel
šéfkuchár
karí
vyhodeny
termín splatnosti
spotreba energie
dátum expirácie/spotreby
finančný/dobrovoľnícky sektor
potravinový/domový odpad
panvica
globálne štatistiky
vládne/medzinárodné
štandardy
zdravý životný štýl
ľudská spotreba
popud, podnet
priemyselný odpad
zbytky
lokálna úroveň
výrobný, spracovateľský
priemysel
spotreba mäsa
minimálna/rekordná úroveň
zmes
výživný
trúba
panvica, hrniec s dlhou
rukoväťou
recept
bezpečnostné štandardy
dátum spotreby
servírovať, podávať
lyžica
vyhodiť
odpad

jablkový koláč
kura
večera
omáčka na cestoviny
olúpať, oškrabať
zeleninová polievka

stravovacie potreby

4.7 Writing 4.31

cooking course/lessons	/ˈkʊkəri kɔ:s/,lesənz/	kurz/lekcie varenia
cuisine	/kwiˈzi:n/	kuchyňa (typ jedál)

4.8 Speaking 4.32

be allergic to	/bi əˈlɜ:dʒɪk tə/	byť alergický na
bill	/bɪl/	účet
cheeseburger	/ˈtʃi:zbɜ:gə/	cheeseburger
chips	/tʃɪps/	hranolky
chocolate mousse	/ˌtʃɒklət ˈmu:s/	čokoládová pena
fruit salad	/ˈfru:t ˌsæləd/	ovocný šalát
green beans	/ˌɡri:n ˈbi:nz/	zelené fazuľky
prawn sauce	/ˌprɔ:n ˈsɔ:s/	kokteilová omáčka
red pepper	/ˌred ˈpepə/	červená paprika

UNIT 5 – PLANET EARTH

5.1 Vocabulary 4.33

be made up of	/bi ˌmeɪd ˈʌp əv/	byť tvorený (čím)
breadth	/bredθ/	šírka
broad	/brɔ:d/	široký
broaden	/ˈbrɔ:dn/	rozšíriť
calm sea	/ˌkɑ:m ˈsi:/	kľudné more
come across	/ˌkʌm əˈkrɒs/	naraziť na (co)
come in	/ˌkʌm ˈɪn/	stúpať, nastať (prílív)
dangerous current	/ˌdeɪndʒərəs ˈkʌrənt/	nebezpečný prúd
deep	/di:p/	hlboký
deepen	/ˈdi:pən/	prehĺbiť
depth	/depθ/	hĺbka
desert/remote island	/ˌdezət/ˌri:məʊtˈaɪlənd/	opustený/odľahlý ostrov
die out	/ˌdaɪ ˈaʊt/	vymrieť
fast-flowing/slow-moving river	/ˌfɑ:stˌfləʊɪŋ/ˌsləʊ ˌmu:viŋ ˈrɪvə/	rýchlo/pomaly tečúca rieka
flow	/fləʊ/	tečiť
giant/huge wave	/ˌdʒaɪənt/ˌhju:dʒ ˈweɪv/	obrovská vlna
go out	/ˌɡəʊ ˈaʊt/	opadnúť (odlív)
heat up	/ˌhi:t ˈʌp/	ohriať
heavy/rough sea	/ˌhevi/ˌrʌf ˈsi:/	rozbúrené more
height	/haɪt/	výška
heighten	/ˈhaɪtn/	zvýšiť
high/rising tide	/ˌhaɪ/ˌraɪzɪŋ ˈtaɪd/	prílív
length	/leŋθ/	dĺžka
lengthen	/ˈleŋθən/	predĺžiť
long	/lɒŋ/	dlhý
low tide	/ˌləʊ ˈtaɪd/	odlív
mountain peak	/ˈmaʊntən pi:k/	horský vrchol
mountain range	/ˈmaʊntən reɪndʒ/	pohorie
mountain ridge	/ˈmaʊntən rɪdʒ/	hrebeň (horský)
ocean current	/ˌəʊʃən ˌkʌrənt/	prúd v oceáne
river bank	/ˈrɪvə bæŋk/	breh rieky
seabed	/ˈsi:bed/	morské dno
stir up	/ˌstɜ:r ˈʌp/	rozvíriť

strength	/strenθ/
strengthen	/'strenθən/
strong	/strɒŋ/
strong current	/,strɒŋ 'kʌrənt/
tidal wave	/'taɪdl weɪv/
tropical island	/,trɒpɪkəl 'aɪlənd/
volcanic eruption	/vɒl,kænɪk ɪ'rʌpʃən/
whale	/weɪl/
wide	/waɪd/
widen	/'waɪdn/
width	/wɪdθ/
winding river	/,wɪndɪŋ 'rɪvə/

5.2 Grammar 4.34

capital city	/,kæpɪtl 'sɪti/
continent	/'kɒntənənt/
country	/'kʌntri/
economic growth	/,ekənɒmɪk 'grəʊθ/
expand	/ɪk'spænd/
inhabitant	/ɪn'hæbətənt/
innovation	/,ɪnə'veɪʃən/
locate	/ləʊ'keɪt/
megacity	/'megəsɪti/
population	/,pɒpjə'leɪʃən/
poverty	/'pɒvəti/
predict	/prɪ'dɪkt/
production	/prə'dʌkʃən/
provide	/prə'vaɪd/
vertical	/'vɜ:tɪkəl/

5.3 Listening 4.35

affect	/ə'fekt/
air quality	/'eə ,kwɒləti/
bicycle rack	/'baɪsɪkəl ræk/
climate	/'klaɪmət/
climate change	/'klaɪmət tʃeɪndʒ/
electricity	/e ,lek'trɪsəti/
environment	/ɪn'vaɪrənmənt/
environmental issues	/ɪn ,vaɪrən'mentl'ɪʃu:z/
gadget	/'gædʒət/
global warming	/,glɒbəl 'wɔ:mɪŋ/
in the school grounds	/ɪn ðə 'sku:l,graʊndz/
low-energy light bulb	/,ləʊ ,enədʒi 'laɪtblʌb/
organic	/ɔ:'gænɪk/
recycle	/,ri:'saɪkəl/
recycling bin	/ri:'saɪklɪŋ bɪn/
renewable energy	/rɪ,nju:əbəl 'enədʒi/
save electricity	/,seɪv e ,lek'trɪsəti/
solar panels	/,səʊlə 'pænlz/

сила
posilniť
silný
silný prúd
prílivová vlna
tropický ostrov
sopečná erupcia
veľryba
široký
rozšíriť
šírka
vinúca sa rieka

hlavné mesto
kontinent, svetadiel
krajina, štát
ekonomický rast
rozšíriť (sa)
obyvateľ
inovácia
nájsť, zistiť polohu
veľkomesto
populácia, obyvateľstvo
chudoba
predpovedať
produkcia
poskytnúť
vertikálny

ovplyvniť, zasiahnuť
kvalita vzduchu
držiak na bicykle
klíma, podnebie
zmena klímy
elektrina
(životné) prostredie
problémy životného prostredia
prístroj
globálne otepľovanie
na pôde školy
žiarovka s nízkou spotrebou
organický, bio
recyklovať
kôš na recyklovateľný odpad
obnoviteľná energia
(u)šetriť elektrinu
solárne panely

5.4 Reading 4.36

backpack	/ˈbækpæk/	batoh
bear	/beə/	medveď
bear encounter	/ˈbeər ɪnˌkaʊntə/	stretnutie s medveďom
bee	/biː/	včela
branch	/ˈbrɑːntʃ/	vetva
clearing	/ˈkliəriŋ/	čistina
come face to face with	/ˌkʌm ˈfeɪs təˈfeɪs wið/	stretnúť sa tvárou v tvár
cub	/kʌb/	mláďa
defend	/dɪˈfend/	brániť
die from	/ˈdaɪ frəm/	zomrieť na (čo)
flashlight	/ˈflæʃlaɪt/	baterka
fox	/fɒks/	líška
go off	/ˌgəʊ ˈɒf/	pokaziť sa (jedlo), vypnúť sa (budík)
gorge yourself	/ˈgɔːdʒ jɔːˌself/	obdariť sa
hedgehog	/ˈhedʒhɒɡ/	ježko
in the bushes	/ɪn ðə ˈbʊʃɪz/	v kríkoch
insect repellent	/ˈɪnsekt rɪˌpelənt/	repelent
leaf/leaves	/liːf/liːvz/	list/listy
nail clippers	/ˈneɪl ˌklɪpəz/	klieštiky na nechty
pancake	/ˈpæŋkeɪk/	palacinka, lievanec
path	/pɑːθ/	cesta, chodník
pepper spray	/ˈpepə spreɪ/	slzný sprej
pitch black	/ˌpɪtʃ ˈblæk/	čierny ako uhol
pond	/pɒnd/	rybník
predator	/ˈpredətə/	predátor
prey	/preɪ/	korisť
reach for	/ˈriːtʃ fə/	siahnuť po (čím), dosiahnuť na (čo)
root	/ruːt/	koreň
search through	/ˌsɜːtʃ ˈθruː/	prehľadať
sharp knife	/ʃɑːp ˈnaɪf/	ostrý nôž
sit around	/ˌsɪt əˈraʊnd/	sediť okolo (čoho)
skunk	/skʌŋk/	hnusoba
sleep through	/ˌsliːp ˈθruː/	zaspať, spať počas
sleeping bag	/ˈsliːpɪŋ bæɡ/	spacák, spací vak
snore	/snɔː/	chrápať
spring	/sprɪŋ/	prameň
squirrel	/ˈskwɪrəl/	veverička
store food	/ˌstɔː ˈfuːd/	skladovať jedlo
sunscreen	/ˈsʌnskriːn/	opaľovací krém
trail	/treɪl/	chodník
trunk	/trʌŋk/	kmeň, chobot

5.5 Grammar 4.37

bite	/baɪt/	(po)hrýzť, (po)štipnúť
cage	/keɪdʒ/	klietka
coast	/kəʊst/	pobrežie
dolphin	/ˈdɒlfən/	delfín
female elephant/gorilla/bear	/ˌfiːmeɪl ˈeləfənt/gəˈrɪlə/ˈbeə/	samica slona/gorily/medveďa
herd	/hɜːd/	stádo

leader	/'li:də/
make a complete recovery	/,meɪk əkəm.pli:t rɪ'kʌvəri/
owe	/əʊ/
rescuer	/'reskjʊ:ə/
shark	/ʃɑ:k/
surgeon	/'sɜ:dʒən/
surround	/sə'raʊnd/
unconscious	/ʌn'kɒnʃəs/

vodka
kompletne sa zotaviť
dlhovať
záchránár
žralok
chirurg
obklopiť
v bezvedomí

5.6 Use of English 4.38

agree with	/ə'gri: wɪð/
believe in	/bə'li:v ɪn/
care about	/'keə ə baʊt/
criticised for	/'krɪtɪsaɪzd fɔ/
crops	/'krɒps/
deal with	/'di:l wɪð/
earthquake	/'ɜ:θkweɪk/
erupt	/'ɪrʌpt/
evacuate	/'ɪvækjueɪt/
evacuation	/'ɪvækjʊ'eɪʃən/
focus on	/'fəʊkəs ɒn/
get help from	/,get 'help frəm/
happen to	/'hæpən tə/
hurricane	/'hʌrəkeɪn/
rely on	/'ri:lai ɒn/
tsunami	/'tsʊ'nɑ:mi/
volcano	/'vɒl'keɪnəʊ/
wait for	/'weɪt fɔ/
wind	/'wɪnd/

súhlasíť s (kým, čím)
veríť v (koho, čo)
záležať na (kom, čom)
kritizovaný za (čo)
plodina, úroda
vysporiadať sa s (čím)
zemetrasenie
vybuchnúť (sopka)
evakuovať
evakuácia
zamerať sa na,
sústrediť sa na (čo)
získať pomoc od (koho, čoho)
stať sa (komu, čomu)
hurikán
spoločnosť sa na (koho, čo)
tsunami
vulkán, sopka
čakať na (koho, čo)
vietor

5.7 Writing 4.39

affordable	/ə'fɔ:dəbəl/
beggar	/'begə/
benefit from	/'benɪft frəm/
developing countries	/dɪ'veləpɪŋ'kʌntrɪz/
endangered species	/'ɪn,dɛɪndʒəd'spi:ʃi:z/
get access to	/,get 'æksɛs tə/
instant communication	/'ɪnstəntkə'mju:nə'keɪʃən/
local handicrafts	/'ləʊkəl 'hændɪkrɑ:fts/
location	/'ləʊ'keɪʃən/
make contact with	/,meɪk 'kɒntæktwɪð/
outside world	/'aʊtsaɪd 'wɜ:lɪd/
pollution	/'pɒlju:ʃən/
rainforest	/'reɪnfɒrɪst/
recreate	/'ri:kri'eɪt/
running water	/'rʌnɪŋ 'wɔ:tə/
shortage of water and food	/'ʃɔ:tɪdʒ əv,wɔ:tə ənd 'fu:d/
tourism income	/'tʊəɪzəm ,ɪŋkʌm/
tribal people	/'traɪbəl 'pi:pəl/
tribe	/'traɪb/
way of life	/'weɪ əv 'laɪf/

cenovo dostupný
žobrák
mať úžitok z, tešiť sa z (čoho)
rozvojové krajiny
ohrozený druh
získať prístup k (čomu)
okamžitá komunikácia
miestne remeslá
poloha
nadviazať kontakt s (kým)
okolité svet
znečistenie
dažd'ový prales
obnoviť, znovu vytvoriť
tečúca voda
nedostatok vody a jedla
príjem z turizmu
domorodci
kmeň (domorodci)
spôsob života

5.8 Speaking 4.40

desert	/'dezət/	púšť
effective	/'ɪfektɪv/	efektívny
frightening	/'fraɪtnɪŋ/	desivý, strašidelný
reject	/'rɪ'dʒekt/	odmietnuť
shocking	/'ʃɒkɪŋ/	šokujúci

UNIT 6 – GOOD HEALTH

6.1 Vocabulary 4.41

ankle	/'æŋkəl/	členok
arm	/'ɑ:m/	rameno
bitten by a dog/rat	/'bɪtn baɪ ə 'dɒg/'ræt/	pohryznutý psom/potkanom
bitten by an insect/a snake	/'bɪtn baɪən 'ɪnsekt/ə 'sneɪk/	poštipnutý hmyzom/ pohryznutý hadom
blocked nose	/'blɒkt 'nəʊz/	upchaný nos
bottom	/'bɒtəm/	zadok
break	/'breɪk/	zlomiť (si)
break sb's heart	/'breɪk ,sʌmbədɪz'hɑ:t/	zlomiť srdce (komu/čie)
break your arm/leg/thumb/toe	/'breɪkjə 'ɑ:m/'leg/'θʌm/'təʊ/	zlomiť si ruku/nohu/palec/prst (na nohe)
burn	/'bɜ:n/	spáliť
burn your fingers/hand/tongue	/'bɜ:njə 'fɪŋgəz/'hænd/'tʌŋ/	spáliť si prsty/ruku/jazyk
burn your hair	/'bɜ:n jə 'heə/	spáliť si vlasy
cheek	/'tʃi:k/	tvár
chest	/'tʃest/	hrud'
chin	/'tʃɪn/	brada
comb your hair	/'kəʊm jə 'heə/	česať si vlasy
cut your finger	/'kʌt jə 'fɪŋgə/	porezať si prst
dislocate your hip/knee/ shoulder/thumb	/'dɪsləkeɪt jə 'hɪp/'ni:/'ʃəʊldə/'θʌm/	vymknúť si, vyklbiť si bedrový kĺb/ koleno/ rameno/ palec
elbow	/'elbəʊ/	lakeť
eyebrow	/'aɪbraʊ/	obočie
finger	/'fɪŋgə/	prst (na ruke)
fingernail	/'fɪŋgəneɪl/	necht
foot/feet	/'fʊt/'fi:t/	chodidlo/chodidlá
forehead	/'fɒrəd/	čelo
get dizzy	/'get 'dɪzi/	dostať závrat
give sb a hand	/'gɪv ,sʌmbədi ə 'hænd/	pomôcť (komu)
have a black eye	/'hæv ə ,blæk 'aɪ/	mať monokel
have a bruise	/'hæv ə 'bru:z/	mať modrinu, podliatinu
have a cut	/'hæv ə 'kʌt/	mať reznú ranu
have a sore finger	/'hæv ə ,sɔ: 'fɪŋgə/	mať boľavý prst
I couldn't believe my eyes	/'aɪ ,kʊdəntbeɪli:v maɪ 'aɪz/	nemohol (a) som veriť vlastným očiam
knee	/'ni:/	koleno
laugh your head off	/'lɑ:f jə 'hed ɒf/	váľať sa od smiechu
lips	/'lɪps/	pery
neck	/'nek/	krk
on the tip of your tongue	/'ɒn ðə ,tɪp əv jə 'tʌŋ/	na jazyku
poke	/'pəʊk/	štvchnúť (sa)
pull sb's leg	/'pʊl ,sʌmbədɪz 'leg/	robiť si srandu (z koho)

rib	/rɪb/
shoulder	/'ʃəʊldə/
spine	/spaɪn/
sprain your ankle/foot/knee/wrist	/,sprɛɪn jə 'æŋkəl/'fʊt/'ni:/'rɪst/

thigh	/θaɪ/
thumb	/θʌm/
toe	/təʊ/
waist	/weɪst/
wrist	/rɪst/

6.2 Grammar 4.42

bleed	/bli:d/
eye drops	/'aɪ drɒps/
feel well	/,fi:l 'wel/
fever	/'fi:və/
flu	/flu:/
hay fever	/'heɪ ,fi:və/
look up/down	/'lʊk ʌp/daʊn/
nosebleed	/'nəʊzbli:d/
put a plaster on	/,pʊt ə 'plɑ:stə ɒn/
put ice on	/'pʊt 'aɪs ɒn/
sting	/stɪŋ/
stop the blood flowing	/,stɒp ðə 'blʌd ,fləʊɪŋ/
sunburn	/'sʌnbɜ:n/
take (antihistamine) tablets	/,teɪk (,æntɪ'hɪstəmi:n),tæbləts/

6.3 Listening 4.43

cycle	/'saɪkəl/
die	/daɪ/
die of (a disease)	/,daɪ əv (ə dɪ'zi:z)/
donate money to foundation	/dəʊ'neɪt ,mʌni tə /faʊn'deɪʃən/
get on (your bike)	/,get 'ɒn (jə 'baɪk)/
heel	/hi:l/
in memory of	/ɪn 'meməri əv/
participant	/'pɑ:tɪsəpənt/
raise money for safety	/,reɪz 'mʌni fə /'seɪfti/
set up a webpage	/,set ʌp ə 'webpeɪdʒ/
share a webpage	/,ʃeə ə 'webpeɪdʒ/
sponsor	/'spɒnsə/
take part in	/,teɪk 'pɑ:t ɪn/
train for	/'treɪn fə/
vulnerable people	/,vʌlnərəbəl 'pi:pəl/

6.4 Reading 4.44

catch (a disease)	/,kætʃ (ə dɪ'zi:z)/
consider	/'kɒnsɪdə/
deep cut	/,di:p 'kʌt/
deliver a baby	/'dɪ,lɪvə ə'beɪbi/
doctor's surgery	/,dɒktəz 'sɜ:dʒəri/

rebro
rameno
chrbtica
vyvrtnúť si členok/chodidlo/
koleno/zápästie
stehno
palec (na ruke)
prst (na nohe)
pás
zápästie

krvácať
kvapky do očí
cítiť sa dobre
horúčka
chrípka
senná nádcha
pozrieť sa hore/dole
krvácanie z nosa
zalepiť (čo)
dať ľad na (čo)
pichnúť, bodnúť (hmyz)
zastaviť prietok krvi/krvácanie
spálenie slnkom
vziať si antihistaminikum/tabletky

ísť na bicykli, bicykel
zomrieť
zomrieť na (chorobu)
darovať peniaze (komu)
nadácia
nasadnúť na (bicykel)
päta
na pamiatku (koho)
účastník
vyberať peniaze pre bezpečnosť
založiť webovú stránku
zdieľať webovú stránku
sponzor
zúčastniť sa (čoho)
trénovať na
zraniteľní ľudia

chytiť (chorobu)
zvažovať
hlboký rez
porodiť
ordinácia

emergency team	/ɪ'mɜːdʒənsi ti:m/
flu/cholera epidemic	/'fluː/'kɒlə'reɪpɪ,demɪk/
food/nut allergy	/'fuːd/'nʌt ,ælədʒi/
gain weight	/,geɪn 'weɪt/
give a snapshot of	/,gɪv ə 'snæpʃɒt əv/
give sb first aid	/'gɪv ,sʌmbədi ,fɜːst'eɪd/
hair straightener	/'heə ,streɪtnə/
have a panic attack	/,hæv ə 'pænɪkə'tæk/
heart attack	/'hɑːt ə,tæk/
hospital	/'hɒspɪtəl/
illness	/'ɪlnɪs/
injury	/'ɪndʒəri/
local surgery	/,ləʊkəl 'sɜːdʒəri/
maternity/children's ward	/,mə'tɜːnəti/'tʃɪldrənz wɔːd/
medicine	/'medsən/
muscle/stomach pain	/'mʌsəl/'stʌməkpeɪn/
off-duty	/,ɒf 'djuːti/
paramedic	/,pærə'medɪk/

patient	/'peɪʃənt/
recover from	/'riːkʌvə frəm/
rescue team	/'reskjʊː ti:m/
save lives	/,seɪv 'laɪvz/
seriously ill	/,sɪəriəsli 'ɪl/
shaving cut	/'ʃeɪvɪŋ kʌt/
stable/serious condition	/,steɪbəl/,sɪəriəs kən'dɪʃən/
stomach	/'stʌmək/
tooth/teeth	/'tuːθ/'tiːθ/
treat patients	/'triːt 'peɪʃənts/
write a prescription	/,raɪt əprɪ'skrɪpʃən/

6.5 Grammar 4.45

get out of	/,get 'aʊt əv/
miscalculate	/'mɪs'kælkjələt/
penknife	/'pen-naɪf/
rope	/'rəʊp/
survivor	/'sə'vaɪvə/
trap	/'træp/

6.6 Use of English 4.46

feel alert	/'fiːl ə'lɜːt/
blinds	/'blaɪndz/
body clock	/'bɒdi klɒk/
caffeine	/'kæfiːn/
collect taxes	/'kɒlɪkt 'tæksɪz/
count sheep	/'kaʊnt 'ʃiːp/
curtains	/'kɜːtənz/
fall asleep	/'fɔːl ə'sliːp/
insomnia	/'ɪn'sɒmniə/
prevent sb from	/'prɪ'vent ,sʌmbədɪfrəm/
set the alarm on your phone	/,set ðə'ælɑːm ɒn jə 'fəʊn/

krízový tím
epidémia chrípky/cholery
potravinová alergia/ alergia na orechy
pribrať
poskytnúť náčrt, obrázok (čoho)
dať prvú pomoc (komu)
žehlička na vlasy
mať záchvat paniky
infarkt
nemocnica
choroba
zranenie
miestna ordinácia
pôrodnické/detské oddelenie
liek, liečivo
bolesť svalov/žalúdku
mimo služby
zdravotnícky záchranár, zdravotník
pacient
zotaviť sa z (čoho)
záchranársky tím
zachraňovať životy
vážne chorý
porezanie pri holení
stabilný/vážny stav
žalúdok
zub/zuby
liečiť pacientov
napísať recept

dostať sa z (čoho)
zle spočítať
vreckový nôž
lano
prežiť
uväzniť

cítiť sa bdelý
rolety, žalúzie
biologické hodiny, rytmus ľudského tela
kofeín
vyberať dane
počítať ovečky
závesy
zaspať
nespavosť
zabrániť komu v (čom)
nastaviť si budík na telefóne

6.7 Writing 4.47

city council	/,sɪti 'kaʊnsəl/
clearly	/'kliəli/
facilities	/fə'sɪlətɪz/
fortunately	/'fɔ:tʃənətli/
hopefully	/'həʊpfəli/
interestingly	/'ɪntrestɪŋli/
meditation groups	/,medə'teɪʃən gru:ps/
naturally	/'nætʃərəli/
refuelled	/,ri:'fju:əld/
reusable	/,ri:'ju:zəbəl/
self-discipline	/,self 'dɪsəplɪn/
surprisingly	/sə'praɪzɪŋli/
sadly	/'sædli/
understandably	/,ʌndə'stændəbli/
weight problems	/'weɪt ,prɒbləmz/
wellness	/'welnəs/

mestská rada
jasné, celkom zrejmé
zariadenie, možnosti (služby)
našťastie
dúfajme, snád'
zaujímavosť, napodiv,
na počudovanie
meditačné skupiny
prírodné
doplnený energiou
znovu použiteľný
sebadisciplína
prekvapivo
bohužiaľ
pochopiteľne
problémy s váhou
wellness

6.8 Speaking 4.48

bandage	/'bændɪdʒ/
feel dizzy/sick	/,fi:l 'dɪzi/'sɪk/
give an injection	/,gɪv ən ɪn'dʒekʃən/
have a pain in your forehead	/hæv ə ,peɪn ɪn jə 'fɒrəd/
have a temperature	/,hæv ə'tempərətʃə/
hurt	/hɜ:t/
infection	/,ɪn'fekʃən/
operation	/,ɒpə'reɪʃən/
see a doctor	/,si: ə 'dɒktə/
stitch	/'stɪtʃ/
symptoms	/'sɪmptəmz/
swollen	/'swɒlən/

obväz
mať závrat/ísť na zvracanie
pichnúť injekciu
mať bolesť za čelom
mať teplotu
zraniť
infekcia
operácia
ísť k lekárovi
steh
príznaky
opuchnutý

UNIT 7 – ENTERTAIN ME**7.1 Vocabulary 4.49**

admire	/əd'maɪə/
appear in a TV series	/ə'piə ɪn ə ,ti:'vi:,sɪəri:z/
audience	/'ɔ:diəns/
be in the charts	/bi ,ɪn ðə 'tʃɑ:rts/
beat yourself up	/,bi:t jɔ: ,self 'ʌp/
blame yourself	/'bleɪm jɔ: ,self/
box office	/'bɒks ,ɒfəs/
carry on	/,kæri 'ɒn/
cast	/kɑ:st/
come out	/,kʌm 'aʊt/
do a live gig	/,du: ə ,laɪv 'gɪg/
drummer	/'drʌmə/
fictional character	/,fɪkʃənəl 'kærəktə/
gradually disappear	/,grædʒuəli ,dɪsə'piə/
have a hit single	/,hæv ə ,hɪt 'sɪŋgəl/
have great reviews	/,hæv ,greɪtrɪ'vju:z/

obdivovať
objaviť sa (hrať) v seriálu
diváci, obecensťvo
byť v rebríčku/hitparáde
vyčítať si (čo)
obviňovať sa
pokladňa (kina apod.)
pokračovať
obsadenie
vyjsť, byť publikovaný
hrať živý koncert
bubeník
vymyslená postava
postupne zmiznúť
mať hit
mať skvelé recenzie

lead guitarist	/,li:d ɡɪ'tɑ:rɪst/	hlavný gitarista
learn from mistakes	/,lɜ:n frəm'mə'steɪks/	poučiť sa z chýb
mess up	/,mes 'ʌp/	pokaziť
musician	/mju:'zɪʃən/	hudobník
perform	/pə'fɔ:m/	hrať, účinkovať
performer	/pə'fɔ:mə/	účinkujúci, interpret
play small venues	/,pleɪ ə 'venju:/	hrať na malých akciách
play the part of	/,pleɪ ðə 'pɑ:t əv/	hrať postavu/úlohu (koho)
put on	/,pʊt 'ɒn/	uviesť, pustiť
release an album	/rɪ,li:s ən 'ælbəm/	vydať album
sign a recording contract	/,saɪn ə'ri:kɔ:dɪŋ ,kɒntrækt/	podpísať nahrávaciu zmluvu
sign up for	/,saɪn 'ʌp fə/	zapísať sa do (čoho)
singer-songwriter	/,sɪŋə 'sɒŋ,rɑɪtə/	spevák-skladateľ
start out	/,stɑ:t 'aʊt/	začínať
streamed	/stri:md/	streamovaný
take up	/,teɪk 'ʌp/	začať sa venovať (čomu)
turn up	/,tɜ:n 'ʌp/	objaviť sa, doraziť
viewer	/'vjʊ:ə/	divák
vocalist	/'vəʊkəlɪst/	spevák/speváčka, vokalista/ vokalista
wear off	/,weə 'ɒf/	vyrchať, strácať účinok, pominúť

7.2 Grammar 4.50

art critic	/'ɑ:t ,krɪtɪk/	umelecký kritik
claim	/kleɪm/	tvrdiť
fake	/feɪk/	podvrh, podvodník
film	/fɪlm/	natočiť
gallery owner	/'gæləri ,əʊnə/	vlastník galérie
genius	/'dʒi:niəs/	génius
hidden camera	/,hɪdn 'kæməərə/	skrytá kamera
point out	/,pɔɪnt 'aʊt/	upozorniť, zdôrazniť
reply	/rɪ'plɑɪ/	odpovedať
suggest	/sə'dʒest/	navrhnúť
TV channel	/'ti: 'vi: ,tʃænl/	televízny kanál
TV director	/'ti: 'vi: də'rektə/	televízny režisér

7.3 Listening 4.51

adapt	/ə'dæpt/	prispôbiť, prepracovať
adaptation	/,ædæp'teɪʃən/	prepracovanie, adaptácia
advertising	/'ædvətəɪzɪŋ/	reklama, inzercia
broadband connection	/'brɔ:dbændkə'nekʃən/	širokopásmové pripojenie
compete	/kəm'pi:t/	súťažiť
connect	/kə'nekt/	spojiť
connected to	/kə'nektəd tə/	spojený s
connection	/kə'nekʃən/	spojenie
contain an element of surprise	/kən'teɪn ən ,eləmənt əv sə'praɪz/	obsahovať prvok prekvapenia
cyberbullying	/'saɪbə,bʊlɪɪŋ/	kyberšikana
engage emotions	/'ɪŋ,ɡeɪdʒ i'məʊʃənz/	zapojiť emócie
explanation	/'eksplə'neɪʃən/	vysvetlenie
go viral	/'gəʊ 'vaɪrəl/	stať sa virálny
have a short attention span	/'hæv əʃɔ:t ə'tenʃən spæn/	udržať pozornosť krátku dobu
hit	/hɪt/	hit

inform	/ɪn'fɔ:m/	informovať
information	/,ɪnfə'meɪʃən/	informácie
inspiration	/,ɪnspɪ'reɪʃən/	inšpirácia
inspire	/ɪn'spaɪə/	inšpirovať
link	/lɪŋk/	odkaz
make sb laugh	/,meɪk ,sʌmbədi 'lɑ:f/	rozosmiať (koho)
online purchase	/,ɒnlaɪn 'pɜ:tʃɪs/	online nákup
post	/pəʊst/	príspevok
present	/prɪ'zent/	prezentovať
presentation	/,prezən'teɪʃən/	prezentácia
produce	/prə'dju:s/	produkovať
production	/prə'dʌkʃən/	produkcia
sneeze	/sni:z/	kýchnuť
social networking site	/,səʊʃəl'netwɜ:kɪŋ saɪt/	sociálna sieť
stir up emotions	/,stɜ:r ,ʌp i'məʊʃənz/	rozvíriť emócie
suggestion	/sə'dʒestʃən/	návrh
take by surprise	/,teɪk baɪ sə'praɪz/	zaskočiť, prekvapiť
tell a story	/,tel ə 'stɔ:ri/	rozprávať príbeh
upload a video	/ʌp,ləʊd ə 'vɪdɪəʊ/	nahráť video
view	/vju:/	pozrieť si, pozretie
view a video	/,vju: ə 'vɪdɪəʊ/	pozrieť si video
viral	'vaɪərəl/	virálny
viral video	/,vaɪərəl 'vɪdɪəʊ/	virálne video

7.4 Reading 4.52

accompaniment	/ə'kʌmpənɪmənt/	sprievod, doprovod
accompany	/ə'kʌmpəni/	odprevádzať
based on	/'beɪsd ɒn/	založený na (čom)
cognitive	/'kɒgnɪtɪv/	kognitívny
creak	/kri:k/	škripať, vŕzgať
create	/kri'eɪt/	vytvoriť
creation	/kri'eɪʃən/	stvorenie, výtvor
critical of	/'krɪtɪkəl əv/	kritický ku (komu, čomu)
cut sb off from reality	/,kʌt ,sʌmbədi,ɒf frəm ri'æləti/	odrezať (koho) od reality
deeply engaging	/'di:pli ɪn,geɪdʒɪŋ/	hlboko podmanivý
distract	/dɪ'strækt/	rušiť
distraction	/dɪ'strækʃən/	vyrušenie
encourage	/ɪn'kʌrɪdʒ/	pozvudiť
encouragement	/ɪn'kʌrɪdʒmənt/	pozvudenie
engage	/ɪn'geɪdʒ/	zapojiť
engagement	/ɪn'geɪdʒmənt/	angažovanosť, zapojenie
enhance	/ɪn'hɑ:ns/	zlepšiť
enhance the reading experience	/ɪn,hɑ:ns ðə 'ri:diŋ ɪk,sprɪəriəns/	zlepšiť čitateľský zážitok
enhancement	/ɪn'hɑ:nsmənt/	zlepšenie
entertain	/,entə'teɪn/	baviť
entertainment	/,entə'teɪnmənt/	zábava
feel distracted by	/,fi:l dɪ'stræktəd baɪ/	cítiť sa rušený (čím, kým)
find sth easy to follow	/,faɪnd ,sʌmθɪŋ,i:zi tə 'fɒləʊ/	považovať za (čo) jednoduché
improve literacy rates	/ɪm'pru:v'ɪtərəsi reɪts/	na sledovanie
improvement	/ɪm,pru:vmənt/	zlepšiť mieru gramotnosti
in silence	/ɪn 'saɪləns/	zlepšenie
		v tichosti

leave sth to your imagination	/,li:v,slmθɪŋ tə jər ɪ,mædzə'neɪʃən/
memorisation	/'memərəɪzeɪʃən/
memorise	/'memərəɪz/
read in the old-fashioned way	/'ri:d ɪn ði,əʊld 'fæʃənd weɪ/
review positively	/'ri:vju: 'pɒzətɪvli/
rustle	/'rʌsəl/
scene	/si:n/
sense	/sens/
sensuous	/'sensjuəs/
spine	/spaɪn/
sympathetic	/,sɪmpə'θetɪk/

nechať (čo) na predstavivosti
 učenie sa naspamäť
 naučiť sa naspamäť
 čítať staromódnym spôsobom
 pozitívne recenzovať
 šuštať
 scéna
 zmysel
 zmyslový
 chrbát knihy
 príjemný

7.5 Grammar 4.53

agree to do sth	/ə,grɪ: tə 'du: ,slmθɪŋ/
be nominated for an Oscar	/'bi,nɒmɪneɪtɪd fər ən 'ɒskə/
blow a kiss	/'bləʊ ə 'kɪs/
date	/'deɪt/
direct	/'dɪ'rekt/
end a relationship	/'end ə rɪ'leɪʃənʃɪp/
ex	/'eks/
fashion designer	/'fæʃən dɪ,zajneɪ/
fiancé	/'fi'ɒnseɪ/
have a good chance of winning	/'hæv ə ɡʊd 'tʃɑ:ns əv 'wɪnɪŋ/
interview	/'ɪntəvju:./
model	/'mɒdl/
movie business	/'mu:vi 'bɪznəs/
on a diet	/'ɒn ə 'daɪət/
put on weight	/'pʊt ɒn 'weɪt/
screenplay	/'skri:npleɪ/
split up with	/'splɪt 'ʌp wɪð/

súhlasíť s tým, že človek
 niečo urobí
 byť nominovaný na Oscara
 poslať vzdušný bozk
 rande
 priamy
 ukončiť vzťah
 bývalý/á partner/partnerka
 módný návrhár
 snúbenec
 mať vysokú šancu na výhru
 rozhovor
 model/modelka
 filmový
 na diéte
 priať
 scenár
 rozísť sa s (kým)

7.6 Use of English 4.54

headquarters	/'hed,kwɔ:təz/
manners	/'mænəz/
popular with	/'pɒpjələ wɪð/
presenter	/'prezəntə/
reality TV	/'ri,æləti ,ti: 'vi:/

ústredie
 chovanie, spôsoby
 obľúbený u (koho)
 moderátor
 reality show

7.7 Writing 4.55

attend	/ə'tend/
brilliant	/'brɪljənt/
devastated	/'devəsteɪtɪd/
ecstatic	/'ɪk'stætɪk/
fabulous	/'fæbjʊləs/
fascinating	/'fæsəneɪɪŋ/
festivalgoer	/'festɪvəl,ɡəʊə/
hilarious	/'hɪ'leəriəs/
impossible	/'ɪm'pɒsəbəl/
publish	/'pʌblɪʃ/
starving	/'stɑ:v ɪŋ/
suggest improvements	/'sə'dʒestɪm'pru:vmənts/

navštevovať, zúčastniť sa
 úžasný
 zdrvený
 nadšený
 skvelý
 fascinujúci
 návštevník festivalu
 (veľmi) smiešny
 nemožný
 publikovať
 hladný
 navrhnúť zlepšenie

talent competition
winner

/'tælənt,kɒmpə'tɪʃən/
/'wɪnə/

talentová súťaž
víťaz

7.8 Speaking 4.56

ask for permission
video camera

/'ɑ:sk fə pə'mɪʃən/
/'vɪdɪəʊ ,kæməərə/

žiadať o povolenie
video kamera

UNIT 8 – MODERN SOCIETY

8.1 Vocabulary 4.57

arson
arsonist
be arrested
be charged with a crime
be found guilty
be found not guilty
be released
be sentenced
burglar
burglary
burgle a house
case
charge
collect evidence
commit a crime
criminal
deal drugs
detective
drug dealer
drug dealing
elections
evidence
go to court
government
head of government
innocent
interview victims/witnesses
investigate
judge
kill
mug
mugger
mugging
murder
murderer
piracy
pirate
pirate software
report a crime
rob sb/a place
robber

/'ɑ:sən/
/'ɑ:sənɪst/
/bi ə'restɪd/
/bi ,tʃɑ:dʒdwɪð ə 'kraɪm/
/bi ,faʊnd 'ɡɪlti/
/bi ,faʊnd ,nɒt'ɡɪlti/
/bi rɪ'li:st/
/bi 'sentənst/
/'bɜ:glə/
/'bɜ:gləri/
/,'bɜ:ɡəl ə 'haus/
/keɪs/
/tʃɑ:dʒ/
/kə'lekt 'evɪdəns/
/kə'mɪt ə 'kraɪm/
/'krɪmɪnəl/
/,'di:l 'drʌɡz/
/dɪ'tektɪv/
/'drʌɡ ,di:lə/
/'drʌɡ ,di:lɪŋ/
/ɪ'leɪʃənz/
/'evɪdəns/
/,'gəʊ tə 'kɔ:t/
/'ɡʌvəmənt/
/,'hed əv 'ɡʌvəmənt/
/ɪ'nəsənt/
/ɪntə'vju: 'vɪktɪmz/'wɪtnɪsɪz/
/ɪn'vestɪgeɪt/
/dʒʌdʒ/
/kɪl/
/mʌɡ/
/'mʌɡə/
/'mʌɡɪŋ/
/'mɜ:də/
/'mɜ:dərə/
/'paɪəreɪsɪ/
/'paɪəreɪt/
/,'paɪəreɪt 'sɒftweə/
/rɪ,pɔ:t ə 'kraɪm/
/'rɒb ,sʌmbədi/ə pleɪs/
/'rɒbə/

podpaľačstvo
podpaľač
byť zatknutý
byť obvinený zo zločinu
byť uznaný vinným
byť uznaný nevinným
byť prepustený
byť odsúdený
zlodej
vlámanie
vylúpiť dom
prípád
obviniť
zbierať dôkazy
spáchať zločin
zločinec
obchodovať s drogami
detektív
drogový dealer
predaj drog
voľby
dôkaz
ísť na súd
vláda
predseda vlády
nevinný
vypočúvať obete/svedkov
vyšetrovať
sudca
zabiť
prepadnúť
pouličný lupič
prepadnutie a okradnutie na ulici
zabiť, vražda
vrah
pirátstvo
pirát
pirátsky software
ohlásiť zločin
olúpiť niekoho/vylúpiť miesto
lupič

robbery	/'rɒbəri/
set fire to	/,set 'faɪə tə/
shoplift	/'ʃɒp,lɪft/
shoplifter	/'ʃɒp,lɪftə/
shoplifting	/'ʃɒp,lɪftɪŋ/
steal	/'sti:l/
suspect	/'sʌspekt/
the accused	/ði ə'kju:zd/
trial	/'traɪəl/
theft	/θeft/
thief	/θi:f/
unemployment	/,ʌnɪm'plɔɪmənt/
vandal	/'vændl/
vandalise	/'vændəlaɪz/
vandalism	/'vændəlɪzəm/
victim	/'vɪktɪm/
witness	/'wɪtnɪs/

lúpež
zapáliť (čo)
kradnúť v obchode
zlodej v obchode
krádež v obchode
ukradnúť, odcudziť
podozrivý
obžalovaný
súdne pojednávanie
krádež
zlodej
nezamestnanosť
vandal
úmyselne zničiť, zdemolovať
vandalizmus
obeť
svedok

8.2 Grammar 4.58

abolish	/ə'boʊlɪʃ/
attempted escape	/ə'temptɪd ɪ'skeɪp/
authorities	/ɔ:'θɒrətɪz/
cell	/sel/
death penalty	/'deθ ,penlti/
dig a tunnel	/,dɪg ə 'tʌnl/
drown	/'draʊn/
elect	/'ɪlekt/
escape	/'ɪskeɪp/
escape attempt	/'ɪskeɪp ə'tempt/
imprison	/'ɪm'prɪzən/
on average	/'ɒn 'ævərɪdʒ/
prisoner	/'prɪzənə/
promote	/'prə'məʊt/
question	/'kwestʃən/
tell sb off	/,tel ,sʌmbɒdi 'ɒf/

zrušiť
nepodarený pokus o útek
ústredné orgány, úradní činitelia
cela
trest smrti
vykopať tunel
utopiť (sa)
zvoliť
utiecť
pokus o útek
uväzniť
priemerne
väzeň
propagovať
vypočúvať
vynadať (komu)

8.3 Listening 4.59

average	/'ævərɪdʒ/
behave badly	/'bi:heɪv 'bædli/
break the law	/'breɪk ðə 'lɔ:/
citizen	/'sɪtəzən/
criminal damage	/'krɪmənəl 'dæmɪdʒ/
exclude from school	/'ɪk'sklu:d frəm'sku:l/
have a criminal record	/'hæv ə'krɪmənəl 'rekɔ:d/
lock sb (up)	/'lɒk ,sʌmbɒdi ('ʌp)/
make an example of	/'meɪk ənɪg'zɑ:mpəl əv/
make (prisons) harder	/'meɪk ,prɪzənz'hɑ:də/
prison guard	/'prɪzən gɑ:d/
punish sb severely	/'pʌnɪʃ ,sʌmbɒdɪsə'viəli/
release from prison	/'ri:li:s frəm 'prɪzən/

priemerný
chovať sa zle
porušiť zákon
občan
trestnoprávne škody,
zničenie majetku
vylúčiť zo školy
mať záznam v trestnom registri
zavrieť (koho) do väzenia/ústavu
urobiť z (koho, čoho)
odstrašujúci príklad
spričníť (väzenie)/sťažiť (väzenie)
väzenská ochrana
niekoho vážne potrestať
prepustiť z väzenia

sentence
serve a sentence
violence
young offender

/'sentəns/
/,'sɜ:v ə 'sentəns/
/'vaɪələns/
/jʌŋ ə'fendə/

trest, rozsudok
odpykať si trest
násilie
mladý delikvent

8.4 Reading 4.60

anonymous
appreciated
ask for nothing in return
be met with suspicion
benefit
cheesy
cynical
distrustful
do a good deed
donation
dustbin
fulfilled
generosity
give a sense of purpose
homeless
honesty
human trait
impressed by
kindness
knock over
major
make a difference

make sb's day
offer a helping hand
offer a reward/job
peanut butter
pin
put off
random
sceptical
small gestures
stare
suspicious
take advantage of
take time to
trick
trivial
type a note
want something in return
welcome

/ə'nɒnɪməs/
/ə'pri:ʃiɪtɪd/
/,'ɑ:sk fə'nʌθɪŋ ɪn rɪ'tʜ:n/
/,'bi ,met wɪðsə'spɪʃjən/
/'benəft/
/'tʃi:zi/
/'sɪnɪkəl/
/dɪs'trʌstfʊl/
/,'du: ə ,gʊd 'di:dl/
/dəʊ'neɪʃjən/
/'dʌstbɪn/
/fʊl'fɪld/
/,'dʒenə'rɒsəti/
/,'gɪv ə ,sens əv'pʜ:pəs/
/'həʊmləs/
/'ɒnəsti/
/,'hju:mən 'treɪt/
/ɪm'prest baɪ/
/'kaɪndnəs/
/,'nɒk 'əʊvə/
/'meɪdʒə/
/,'meɪk ə 'dɪfərəns/

/,'meɪk ,sʌmbədɪz 'deɪ/
/,'ɒfər ə ,helpɪŋ'hænd/
/,'ɒfər ə rɪ'wɔ:d/'dʒɒb/
/,'pi:nʌt 'bʌtə/
/pɪn/
/,'pʊt 'ɒf/
/'rændəm/
/'skeptɪkəl/
/,'smɔ:l 'dʒestʃəz/
/steə/
/sə'spɪʃəs/
/,'teɪk əd'vɑ:ntɪdʒəv/
/,'teɪk 'taɪm tə/
/trɪk/
/'trɪvɪəl/
/,'taɪp ə 'nəʊt/
/,'wɒnt,sʌmθɪŋ ɪn rɪ'tʜ:n/
/'welkəm/

anonymný
oceňovaný
nežiadať nič na oplátku
stretnúť sa s podozrením
úžitok, prospech
lacný, úbohý
cynický
nedôverčivý
urobiť dobrý skutok
príspevok, dar (charite)
popolnica
naplnený, uspokojený
štedrosť
dať zmysel
bez domova
úprimnosť
rys (povahový)
ohromený (čím, kým)
vlídnosť
zraziť, preraziť
hlavný, významný
mať význam, urobiť niečo,
na čom záleží
urobiť (komu) radosť
ponúknuť pomocnú ruku
ponúknuť odmenu/prácu
arašidové maslo
pripnúť
odradiť
náhodný
skeptický
malé gestá
zízať, hľadieť
podozrievavý
využiť (čo)
urobiť si čas na (čo)
podvieť, napáliť
bezvýznamný, nedôležitý
napísať odkaz
chcieť niečo na oplátku
vítaný

8.5 Grammar 4.61

burglar alarm
carpenter
lock

/'bɜ:glər ə,'lɑ:m/
/'kɑ:pɪntə/
/lɒk/

poplašné zariadenie
tesár
zámok

security firm
security lights
statistics

/sɪ'kjʊərəti fɜ:m/
/sɪ'kjʊərəti laɪts/
/stə'tɪstɪks/

bezpečnostná agentúra
bezpečnostné svetlá
štatistika

8.6 Use of English 4.62

anti-virus software
blame yourself
digital footprint
enjoy yourself
express yourself
identity theft
introduce yourself
password
prepare yourself
protect yourself

/'æntɪ 'vaɪərəs,sof'tweə/
/'bleɪm jɔ:,'self/
/dɪdʒɪtəl 'fʊt,prɪnt/
/ɪn'dʒɔɪ jɔ:,'self/
/ɪk'spres jɔ:,'self/
/aɪ'dentəti θeft/
/ɪn'trə'dju:s jɔ:,'self/
/'pɑ:swɜ:d/
/prɪ'peə jɔ:,'self/
/prə'tekt jɔ:,'self/

antivírusový software
obviňovať sa
digitálna stopa
dobré sa baviť
vyjadriť sa
krádež identity
predstaviť sa
heslo
pripraviť sa
chrániť sa

8.7 Writing 4.63

majority
phone-addicted people
pleasures of life
point of view
polite
politician
selfish
voluntary work
well-mannered

/mə'dʒɔrəti/
/,'fəʊn ə,dɪktəd 'pi:pəl/
/,'plezəz əv 'laɪf/
/,'pɔɪnt əv 'vju:/
/pə'laɪt/
/,'pɒlə'tɪʃən/
/'selfɪʃ/
/'vɒləntəri wɜ:k/
/,'wel 'mænəd/

väčšina
ľudia závislí na telefóne
potešenie zo života
uhol pohľadu
slušný, zdvorilý
politik
sebecký
dobrovoľnícka práca
dobré vychovaný

8.8 Speaking 4.64

be fortunate/less fortunate
call on

/'bi:'fɔ:tʃənət/,les 'fɔ:tʃənət/
/'kɔ:l ɒn/

elderly people
honest
lonely
organise a sale
patient
second-hand clothes
uniform

/'eldəli ,pi:pəl/
/'ɒnəst/
/'ləʊnli/
/,'ɔ:gənəɪz ə 'seɪl/
/'peɪʃənt/
/,'sekənd,hænd'kləʊðz/
/'ju:nəfɔ:m/

mať šťastie/mať menej šťastia
navštíviť (koho),
zaskočiť za (kým)
starší ľudia
úprimný
osamelý
zorganizovať predaj/dražbu
trpezlivý
oblečenie z druhej ruky
uniforma

GRAMATIKA

1.2 Dynamic and state verbs

Dynamické slovesá (action verbs) ako do, work a play popisujú činnosti a môžu byť použité s obidvoma typmi časov - jednoduchým (napr. prítomným jednoduchým) aj priebehovým (napr. prítomným priebehovým):

*I often **listen** to classical music. / Často počúvam vážnu hudbu.*

*I'm **listening** to Mozart now. / Teraz počúvam Mozarta.*

Stavové slovesá (state verbs) sa zväčša používajú v časoch jednoduchých, aj keď nimi chceme vyjadriť niečo, čo práve prebieha:

*Do you **understand** me? / Rozumieš mi?*

*Does she **want** to go to the music festival? / Chce ísť na ten hudobný festival?*

Medzi stavové slovesá patria:

- slovesá, ktoré popisujú postoje, pocity, emócie, preferencie apod., napr. *hate, like, love, prefer*
- slovesá, ktoré popisujú duševné a myšlienkové pochody, napr. *believe, know, need, remember, think, understand, want*
- slovesá zmyslového vnímania, napr. *feel, hear, see*.

Niektoré stavové slovesá môžu byť použité v priebehovom čase, ale dochádza v nich ku zmene významu (napr. *think, have, look*):

*Do I **look** good in this dress? / Vyzerám v týchto šatách dobre?*

*What **are** you **looking** at? / Na čo sa pozeráš?*

1.5 Present Perfect Simple and Continuous

Predprítomný priebehový čas (Present Perfect Continuous) používame, ak hovoríme o:

- dejoch, ktoré začali v minulosti a pokračujú do súčasnosti:
*I **have been waiting** for her since 8 o'clock. / Čakám na ňu už od ôsmej hodiny.*
- udalostiach, ktoré už nejaký dobu trvajú (a môžu pokračovať až do súčasnosti) a teraz je vidieť ich dôsledok:
*I'm tired because I've **been painting** all day. / Som unavený, pretože som celý deň maľoval.*

Rovnako ako v predprítomnom čase jednoduchom aj v predprítomnom čase priebehovom patria medzi obvyklé výrazy predložky *for* a *since*.

Kladné vety (Affirmative)		Záporné vety (Negative)	
I/You/We/They He/She/It	've (have) 's (has) been crying.	I/You/We/They He/She/It	haven't (have not) hasn't (has not) been crying.
Otázky zisťovacie (Yes/No questions)		Krátke odpovede (Short answers)	
Have	I/you/we/they been crying?	Yes, I/you/we/they have. No, I/you/we/they haven't.	
Has	he/she/it	Yes, he/she/it has. No, he/she/it hasn't.	
Otázky doplňovacie (Wh- questions)		Podmetové otázky (Subject questions)	
How long	have I/you/we/they/ has he/she/it/ been crying?	Who	has been crying?

Predprítomný čas priebehový alebo jednoduchý?

- Ak chceme zdôrazniť trvanie činností alebo dejov (ktoré môžu alebo nemusia byť dokončené), zvolíme predprítomný čas priebehový. Otázky v predprítomnom čase priebehovom často začínajú opytovacím zámenom **how long**:
***How long** has she **been writing** books? / Ako dlho (už) píše knižky?*

- Predprítomný čas jednoduchý používame vtedy, ak chceme zdôrazniť výsledok deja. Otázky v predprítomnom čase jednoduchom často začínajú opytovacím zámenom **how many**:
How many books has he written? / Kol' ko kníh (už) napísal?
- V žiadnom z týchto dvoch časov netvoríme otázky s opytovacím zámenom when.
- Stavové slovesá obvykle používame iba v predprítomnom čase jednoduchom.

1.6 Common suffixes

Veľa slov sa tvorí pridaním **prípon (suffixes)** k slovesám, podstatným a prídavným menám.

Najpoužívanejšie prípony, pomocou ktorých sa tvoria podstatná mená sú:

-ance/-ence: používame na tvorenie podstatných mien z prídavných mien končiacich na **-ant/-ent**: *important - importance* (dôležitý - dôležitosť), *violent - violence* (násilnícky - násilie)

-ion: používame na tvorenie podstatných mien zo sloviac: *decide - decision* (rozhodnúť - rozhodnutie)

-ity: *stupid - stupidity* (hlúpy - hlúposť)

-ment: *develop - development* (rozvíjať - rozvoj)

-ship: *relation - relationship* (vzťah/príbuzný - vzťah/príbuzenstvo)

Najpoužívanejšie prípony, pomocou ktorých sa tvoria slovesá sú:

-ate: *local - locate* (miestny - umiestniť)

-en: spravidla pridávame k prídavným a podstatným menám, ktoré vyjadrujú mieru: *deep - deepen* (hlboký - prehĺbovať, hĺbiť), *length - lengthen* (dĺžka - predĺžovať)

-ify: *simple - simplify* (jednoduchý - zjednodušovať)

-ise: *legal - legalise* (legálny - legalizovať)

Najpoužívanejšie prípony, pomocou ktorých sa tvoria prídavné mená sú:

-able: *comfort - comfortable* (pohodlie - pohodlný)

-ed: *amaze - amazed* (ohúriť - ohúrený)

-ing: *amaze - amazing* (ohúriť - ohromujúci)

-ful: *colour - colourful* (farba/farbiť - farebný)

-less: *colour - colourless* (farba/farbiť - bezfarebný)

-ive: *support - supportive* (podpora - podporujúci)

-ous: *courage - courageous* (odvaha - odvážny)

-ic: *energy - energetic* (energia - energický, aktívny)

-al: *economy - economical* (ekonómia - ekonomický, úsporný)

Najpoužívanejšie prípony, pomocou ktorých sa tvoria príslovky sú:

-ly: *strange - strangely* (divný - divne)

-y: používame, ak prídavné meno končí na **-le**: *possible - possibly* (možný - možno)

-ily: používame, ak prídavné meno končí na **-y**: *heavy - heavily* (ťažký - ťažko)

Pridaním predpôn (prefixes) *un-, in-, im-, il-, ir-, dis-* k prídavným menám vytvoríme opačný (záporný) význam:

-un: *familiar - unfamiliar* (známy - neznámy)

-im: používame najčastejšie s prídavnými menami začínajúcimi na **p, b a m**: *balanced - imbalanced* (vyrovnaný - nevyrovnaný), *mature - immature* (vypelý - nevypelý), *polite - impolite* (zdvorilý - nezdvorilý)

-ir: používame najčastejšie s prídavnými menami začínajúcimi na **r**: *responsible - irresponsible* (zodpovedný - nezodpovedný)

-il: používame najčastejšie s prídavnými menami začínajúcimi na **l**: *legal - illegal* (legálny - nelegálny)

-dis: *respectful - disrespectful* (úctivý - neúctivý)

-in: *sensitive - insensitive* (citlivý - necitlivý)

2.2 Narrative tenses

Minulý čas priebehový (Past Continuous) používame:

- Ak popisujeme pozadie dejov v príbehu alebo okolnosti hlavnej udalosti:

On the day of the match it was raining and the fans were getting wet. / V ten deň, keď sa zápas odohrával, pršalo a fanúšikovia mokli.

- ak hovoríme o deji, ktorý práve prebiehal a bol prerušený iným dejom alebo udalosťou (pre opis kratšej udalosti používame minulý čas jednoduchý):

I was riding my bike when the policeman stopped me. / Išiel som na bicykli, keď ma policajt zastavil.

Minulý čas jednoduchý (Past Simple) používame pre činnosti alebo udalosti, ktoré sa stali v minulosti jedna za druhou: *Julia got up and put on her trainers. / Júlia vstala a obula si tenisky.*

Predminulý čas (Past Perfect) používame, ak hovoríme o udalosti, ktorá sa odohrala ešte pred inou udalosťou v minulosti (pre opis udalosti, ktorá sa stala neskôr, používame minulý čas jednoduchý): *In the taxi realised that I had left the ticket at home. / V taxíku som si uvedomil, že som nechal lístok doma.*

2.5 Verb patterns

Ak nasledujú dve slovesá po sebe, používame pri neskorších slovách dopredu určené tvary a väzby.

- Po slovesách *aim, arrange, attempt, can't afford, decide, expect, hope, intend, manage, offer, plan, refuse, remember, seem, tend, try, want* nasleduje **infinitív s to**:

They decided not to work with the sports psychologist. / Rozhodli sa, že nebudú spolupracovať so športovým psychológom.

- Po slovesách *advise, allow, encourage, force, remind, teach, urge, warn* nasleduje **předmět + infinitív s to**:
She taught me to believe in myself. / Naučila ma veriť si.

- Po slovesách *avoid, can't help, can't stand, don't mind, enjoy, fancy, finish, imagine, keep, miss, stop, waste time* nasleduje **tvar slovesa s -ing**:

Just imagine winning the competition! / Len si predstav, vyhrať tak tú súťaž!

- Po modálnich slovesech *can, could, might, should* nasleduje **infinitív bez to**:

You should answer his question right now. / Mal by si na jeho otázku hneď odpovedať.

- Po slovesech *make a let* nasleduje **předmět + infinitív bez to**:

They let me visit the stadium. / Nechali ma navštíviť ten štadión.

2.6 so, too, neither/nor, either

Výrazy *so/too* a *neither/nor/either* používame v krátkych odpovediach a znamenajú: *ja tiež (me too) alebo ani ja nie/ ja tiež nie (me neither)*. Tieto výrazy používame, aby sme vyjadrili, že sme v rovnakej situácii ako osoba, ktorá s nami práve komunikuje.

So a **too** používame, ak súhlasíme s kladným konštatovaním hovoriaceho. Pomocné/modálne sloveso musí mať rovnaký tvar a čas ako plnovýznamové sloveso a podmet vo vete, na ktorú odpovedáme.

Štruktúra krátkych odpovedí je nasledovná:

- so + auxiliary/modal verb + subject (noun/pronoun):**

- so + pomocné/modálne sloveso + podmet (podstatné meno/zámeno):**

Our football team has let us down recently. - So has ours. / Náš futbalový tím nás prednedávnom sklamal. - Náš tiež. I should go jogging every day. - So should I. / Mal by som každý deň chodiť behať. - Ja tiež.

- subject (noun, pronoun) + auxiliary/modal verb + too:**

- podmet (podstatné meno, zámeno) + pomocné/modálne sloveso + too:**

Michael broke his personal record yesterday. - You did too. / Michal včera prekonal svoj osobný rekord. - Ty tiež.

Neither/nor a **either** používame, ak súhlasíme so záporným konštatovaním hovoriaceho.

Štruktúra krátkych odpovedí je nasledovná:

- neither/nor + auxiliary/modal verb in a positive form + subject (noun/pronoun):**

- neither/nor + pomocné/modálne sloveso v kladnom tvare + podmet (podstatné meno/zámeno):**

My coach isn't going to be pleased with my score. - Neither/Nor is mine. / Môj tréner nebude spokojný s mojim výsledkom. - Ani môj nie. / Môj tiež nie.

Jerry will never give up running marathons. - Neither/Nor will I. / Jerry nikdy neprestane behať maratóny. - Ani ja nie.

- subject (noun/pronoun) + auxiliary/modal verb in a negative form + either:**

- podmet (podstatné meno/zámeno) + pomocné/modálne sloveso v zápornom tvare + either:**

She didn't play for the school team last year. - I didn't either. / Minulý rok nehrala za školský tím. - Ani ja nie.

Pomocné sloveso v **prítomnom jednoduchom čase (Present Simple) = do/does**:

Rob takes part in tennis competitions twice a year. - So does Joan. / Rob sa zúčastňuje súťaží v tenise dvakrát ročne. - Joan tiež.

Pomocné sloveso v **minulom jednoduchom čase (Past Simple) = did**:

Last week we qualified for the finals. - So did we. / Minulý rok sme sa kvalifikovali do finále. - My tiež.

Keď použijeme **Naozaj? (Really?)** alebo **Ach (Oh)**, naznačujeme tým, že chceme povedať niečo iné, alebo že nesúhlasíme s tým, čo bolo povedané.

Štruktúra krátkych odpovedí je nasledovná:

Naozaj?/Ach + podmet (podstatné meno/zámeno) + pomocné/modálne sloveso v opačnom tvare než je sloveso vo vete, na ktorú reagujeme:

I believe that some children should start training at a very early age. – Really? I don't. / Verím, že niektoré deti by mali začať trénovať vo veľmi mladom veku. – Naozaj? Ja nie.

Most of our fans couldn't get tickets to watch the match. – Oh. Ours could. / Naši fanúšikovia nemohli zohnať lístky na zápas. – Ach. Naši áno.

3.2 Present and past speculation

Ak vyjadrujeme domnienky o situáciách a dejoch v prítomnosti (present speculation), použijeme modálne **sloveso + infinitív**.

Používame nasledujúce modálne slovesá:

- **must**, ak chceme vyjadriť svoje pevné presvedčenie, že je niečo stopercentná pravda:
John must be happy working at the zoo. / John musí byť šťastný, že pracuje v zoo.
- **might, may a could** použijeme, ak si myslíme, že by niečo mohlo byť pravda:
The lions might/may/could be hungry now. / Levy by teraz mohli mať hlad. Levy sú teraz možno hladné.
- **can't**, ak vyjadrujeme pevné presvedčenie, že niečo nie je pravda:
It can't be a domestic cat. It's too big. / To nemôže byť mačka domáca. Je príliš veľká.

Ak vyjadrujeme domnienky o situáciách a dejoch, ktoré prebiehali v minulosti (past speculation), použijeme **modálne sloveso + have + prídavné minulé**:

- **must have**, ak vyjadrujeme presvedčenie, že sa niečo naisto stalo:
You must have lost your mobile at the zoo. / Ten mobil si musel stratiť v zoo.
- **might have, may have a could have** použijeme, ak si myslíme, že sa niečo mohlo stať, nevieme to ale iste.
Lucy might/may/could have missed the train. / Lucy mohla zmeškať vlak. Lucy možno zmeškala vlak.
- **can't have a couldn't have**, ak vyjadrujeme úplné presvedčenie, že sa nestalo, že žiadny dej neprebehol:
Peter can't/couldn't have gone home. / Peter nemohol odísť domov.

3.5 used to and would

Väzby **used to/would + infinitív** používame na vyjadrenie stavov a dejov, ktoré v minulosti prebiehali pravidelne:

- **used to** používame pre stavy (napr. so stavovými slovesami *be, have, believe, like, love, live*) alebo deje, ktoré v minulosti boli obvyklé, ale teraz sa už nedejú. Ďalej túto väzbu používame pre vyjadrenie dejov, ktoré sa teraz odohrávajú, a to aj opakovane, ale v minulosti neprebiehali:

I didn't use to like travelling by plane. / Cestovanie lietadlom som nemával rád. (Teraz ale mám.)

She used to write travel guides. / Zvykla písať turistických sprievodcov. (Teraz už nepíše.)

- **would** používame pre deje (nie však stavy), obvykle v kladných vetách:

As a teenager, I would visit my grandma every Sunday. / Ako teenager som navštevoval babičku každú nedeľu.

Kladné vety
(Affirmative)

I used to go/would go backpacking every summer. / Každé leto som odchádzal na cesty s batohom.

Záporné vety
(Negative)

I didn't use to buy flight tickets online. / Predtým som si nekupoval letenky cez internet.

Otázky zisťovacie
(Yes/No questions)

Did he use to go on holiday in August? / Chodieval na dovolenku v auguste?

Otázky doplňovacie
(Wh- questions)

What did he use to eat? / Čo predtým jedával?

Podmetové otázky
(Subject questions)

Who used to go camping? / Kto chodieval kempovať?

Ak hovoríme o deji, ktorý prebehol v minulosti len jedenkrát, alebo ak nechceme zdôrazniť rozdiel medzi minulosťou a súčasnosťou použijeme minulé čas jednoduchý namiesto **used to/would**:

Two years ago they **went** on holiday to France. / Pred 2 rokmi išli na dovolenku do Francúzska.
I often **travelled** to China. / Často som cestoval do Číny.

3.6 Phrasal verbs

Frázové slovesá (Phrasal verbs) sa skladajú zo slovesa (verb) a z jednej alebo viac častíc (particles). Týmto spojením získava sloveso nový význam:

look - look up (= check) / pozerat' sa - vyhľadať (obyčajne v slovníku alebo na internete)

Veľa frázových sloviess má ekvivalent (synonymum) vo formálnom (odbornom) jazyku:

put up a tent = construct, erect a tent / rozložiť stan

Význam frázových sloviess môže byť:

- doslovný: Why don't you **take off** your coat? / Prečo si **nedáš dole** kabát?
- idiomatický: The plane **takes off** at 10 a.m. / Lietadlo **odlieta** v 10:00.

Frázové slovesá môžeme rozdeliť do dvoch skupín:

1) neoddeliteľné (inseparable)

- **verb + particle + object (sloveso + častica + predmet)**

Za týmto frázovým slovesom stojí vždy predmet:

When I was running, I **bumped into** my form teacher. / Keď som bol behať, **stretol som náhodou** svojho triedneho učiteľa.

We **dropped our bags** and made for the passport control. / Odovzdali sme batožinu a **išli** na pasovú kontrolu.

- **verb + particle (sloveso + častica)**

Za týmto frázovým slovesom nestojí nikdy predmet:

Fortunately, a lot of people **turned up** to the exhibition. / Na výstavu **prišlo (objavilo sa)** našťastie veľa ľudí.

It was a long journey so we **set off** early in the morning. / Keďže nás čakala dlhá cesta, **vyrazili sme** skoro ráno.

- **verb + particle + particle + object (sloveso + častica + častica + predmet)**

Za týmto frázovým slovesom stojí vždy predmet:

I **look forward to** travelling around America next summer. / Budúce leto **sa teším** na cestovanie po Amerike.

It was very hot and we **ran out of** water very quickly. / Bolo veľmi teplo a voda **sa nám minula** veľmi rýchlo.

2) oddeliteľné (separable):

Stojí za nimi vždy predmet. Pokiaľ je predmetom podstatné meno, môže stáť pred alebo za časticou, ale pokiaľ je predmetom zámeno, stojí vždy pred časticou.

- **verb + particle + object (sloveso + častica + predmet)**

Can you please **pick up** Laura from the airport? / Môžeš prosím **vyzdvihnúť** Lauru na letisku?

We can't **put off** booking tickets forever. / Nemôžeme donekonečna **odkladať** rezerváciu vstupeniek.

- **verb + object + particle (sloveso + predmet + častica)**

Can you please **pick** Laura **up** from the airport? / Môžeš prosím **vyzdvihnúť** Lauru na letisku?

Can you please **pick** her **up** from the airport? / Môžeš ju prosím **vyzdvihnúť** na letisku?

BUT NOT: ~~Can you please **pick up** her from the airport?~~

We can't **put** booking tickets **off** forever. / Nemôžeme donekonečna **odkladať** rezerváciu vstupeniek.

We can't **put** it **off** forever. / Nemôžeme to **odkladať** donekonečna.

BUT NOT: ~~We can't **put off** it forever.~~

4.2 Future time clauses

Vo vedľajších vetách časových, ktoré vyjadrujú dianie v budúcnosti (future time clauses), používame prítomný čas jednoduchý po nasledujúcich výrazoch:

- **if** (ak):

If you don't have breakfast at home, you will feel hungry very soon. / Ak sa doma nenaraňkuješ, budeš veľmi skoro hladný.

- **when** (keď/až):

We will cook the pasta **when** Luigi arrives. / Cestoviny uvaríme, až Luigi príde.

- **unless** (ak nie/bez toho že/pokiaľ nie):

You won't lose weight **unless** you eat fruit and vegetables every day. / Neschudneš, pokiaľ nebudeš jesť denne ovocie a zeleninu.

- **before** (predtým/predtým kým):
*I'll brush my teeth **before** I go to bed. / Vyčistím si zuby, kým pôjdem spať.*
- **after** (keď/potom čo):
*We'll have some coffee **after** we get back home. / Dáme si kávu, keď prídeme domov.*
- **until** (kým/až do nejakej doby):
*I'll wait for you **until** you finish your homework. / Počkám, kým si dopíšeš domácu úlohu.*
- **as soon as** (akonáhle, hneď ako):
*I'll call you **as soon as** I finish. / Zavolám ti, hneď ako skončím.*
- **as long as** (pokiaľ/pokým):
*I'll make breakfast **as long as** you do the washing-up. / Urobím raňajky, pokiaľ umyješ riad.*

4.5 Future Continuous and Future Perfect

Budúci čas prítomný (Future Continuous) používame, ak hovoríme o deji, ktorý bude prebiehať v určitom/známom čase:

*We **will be making** a cake at 5 p.m. / O piatej popoludní budeme robiť tortu.*

Kladné vety (Affirmative)			Záporné vety (Negative)		
I/You/ He/She/It/ We/They	'll (will)	be working at 10 a.m.	I/You/ He/She/It/ We/They	won't (will not)	be working at 10 a.m.
Otázky zisťovacie (Yes/No questions)			Krátko odpovede (Short answers)		
Will	I/you/he/she/it/ we/they	be working at 10 a.m.?	Yes, I/you/he/she/it/we/they No, I/you/he/she/it/we/they	will won't	
Otázky doplňovacie (Wh- questions)			Podmetové otázky (Subject questions)		
What	will	I/you/he/she/ it/we/they	be doing at 10 a.m.?	Who	will be working at 10 a.m.?

Predbudúci čas (Future Perfect) používame pre vyjadrenie deja, ktorý bude v budúcnosti dokončený pred určitým/daným časom:

*I **will have cooked** all the dishes by 3 o'clock. / Všetky jedlá budem mať uvarené do troch hodín.*

Kladné vety (Affirmative)			Záporné vety (Negative)		
I/You/ He/She/It/ We/They	'll (will)	have finished lunch by 2 p.m.	I/You/ He/She/It/ We/They	won't (will not)	have finished lunch by 2 p.m.
Otázky zisťovacie (Yes/No questions)			Krátko odpovede (Short answers)		
Will	I/you/he/she/it/ we/they	have finished lunch by 2 p.m.?	Yes, I/you/he/she/it/we/they No, I/you/he/she/it/we/they	will won't	
Otázky doplňovacie (Wh- questions)			Podmetové otázky (Subject questions)		
What	will	I/you/he/ she/it/we/ they	have finished lunch by 2 p.m.?	Who	will have finished lunch by 2 p.m.

4.6 Question Tags

Prídavné otázky (Question Tags) sú krátke otázky, ktoré sa pridávajú na koniec oznamovacej vety. Obvykle sa používajú v ústnom prejave. Používame ich, aby sme sa uistili o správnosti nášho tvrdenia, alebo pomocou nich kladíme otázky.

Prídavné otázky slúžiace k uisteniu sa majú klesajúcu intonáciu:

*You know how to cook scrambled eggs, **don't you?** / Vieš, ako sa robí praženica, **však?***

(↓ Sme si takmer istí, že dotyčná osoba vie, ako urobiť praženicu.)

Prídavné otázky slúžiace ku kladeniu otázok majú stúpajúcu intonáciu:

*Your sister is a vegan, **isn't she?** / Tvoja sestra je vegánka, **však?***

(↑ Nie sme si istí, či je jeho/jej sestra vegánka.)

Prídavné otázky tvoríme pomocou **pomocného slovesa (auxiliary verb: be, have, do)** alebo **modálneho slovesa (modal verb: can, will, should...)** + **zámeno (pronoun: I, you, she...)**. Za kladnou vetou používame záporný prídavok a opačne, za zápornou vetou kladný prídavok.

• **positive statement + negative tag (kladná veta + záporný prídavok)**

*You're going to use stale bread, **aren't you?** / Použiješ suchý chlieb, **že?***

• **negative statement + positive tag (záporná veta + kladný prídavok)**

*You **haven't** eaten unripe bananas, **have you?** / Nejedol si nezrelé banány, **že nie?***

Špecifické prípady

Vo vetách s **I'm** tvoríme prídavné otázky pomocou **aren't I?**:

*I'm a good cook, **aren't I?** / Som dobrý kuchár, **všakže?***

Pri rozkazovacom spôsobe tvoríme prídavné otázky pomocou **will you?**:

*Grate some Parmesan cheese, **will you?** / Nastrúhaj parmezán, **áno?***

*Don't order too much food, **will you?** / Neobjednávaj veľa jedla, **áno?***

Vo vetách s **let's** tvoríme prídavné otázky pomocou **shall we?**:

Let's** have a quick snack, **shall we?** / Dajme si malú desiatu(olovrant), **áno?

Vo vetách so zámenom **that**, ktoré je použité ako podmet vety, tvoríme **prídavné otázky** pomocou zámena **it**:

That's** pumpkin soup, **isn't it?** / *e to* tekvicová polievka, **všakže?

5.2 Articles: a/an or the, no article

Žiadny člen nepoužívame:

• ak hovoríme o niečom len všeobecne:

***Primary education** is compulsory in this country. / Základné vzdelanie je v tejto krajine povinné.*

***Farmers** in poor countries earn very little money. / Farmári v chudobných krajinách zarábajú veľmi málo peňazí.*

• pred menami kontinentov a pred väčšinou názvov krajín a miest:

in Europe, in Spain, in Berlin / v Európe, v Španielsku, v Berlíne.

***Výnimky:** in the United States, in the United Kingdom, in the Netherlands, in the Hague / v Spojených štátoch, v Spojenom kráľovstve, v Holandsku, v Haagu*

Neurčitý člen **a/an** používame:

• ak o hovoríme o niečom prvýkrát alebo spomíname jednu vec z viacerých:

*I've bought **a** new car. / Kúpil(a) som si nové auto.*

*London is **a** big city. / Londýn je veľké mesto.*

• ak hovoríme o povolaniach:

*Lucy is **a** doctor. / Lucy je lekárka.*

Určitý člen **the** používame:

• ak sa odvolávame na niečo, o čom sme sa už zmienili:

*He lived in a big city. **The** city was polluted. / Žil vo veľkom meste. To mesto bolo znečistené.*

• ak hovoríme o niečom špecifickom, jedinečnom:

*I like **the** colour of that shirt. / Páči sa mi farba tejto košele.*

Who is the King of Spain? / Kto je španielskym kráľom?

• Mluvíme-li o historickom období:

***the** Renaissance / renesancia*

- pri stupňovaní prídavných mien – v treťom stupni:
the worst / najhorší
- s radovými číslovkami:
the third / tretí

5.5 Non-defining relative clauses

- Neurčujúce vzťažné vety (non-defining relative clauses) pridávajú ďalšiu informáciu o osobách, veciach alebo miestach, o ktorých sa hovorí. Pre vetu nemajú zásadný význam. Neurčujúce vzťažné vety je ich možné vynechať, bez toho aby sa zmenil význam správy:
*Giant pandas, **which** are endangered species, live in the mountains in central China. ~> Giant pandas live in the mountains in central China. / Pandy veľké, ktoré sú ohrozeným živočíchovým druhom, žijú v horách centrálnej Číny. ~> Pandy veľké žijú v horách centrálnej Číny.*
- Neurčujúcu vzťažnú vetu oddeľujeme čiarkami.
- V neurčujúcich vzťažných vetách používame zámena **who, which, where a whose**, nikdy však **that**:
*Last year we visited our friends on the Aran islands, **where** you can see lots of bird species. / Vlni sme navštívili priateľov na Aranských ostrovoch, kde môžete vidieť mnoho vtáčích druhov.*
- Vzťažné zámena v neurčujúcich vzťažných vetách nie je možné vynechať.

5.6 Prepositions at the end of clauses

Predložky stoja na konci vety v týchto prípadoch:

- **vo vzťažných vetách:**

This is the scientist I have been waiting **for**. / Toto je ten vedec, **na** ktorého som čakal.

Camping by a lake is something we're enthusiastic **about**. / Sme nadšení **z** kempovania pri jazere.

There are several environmental issues you have to prepare a presentation **about**. / Musíš pripraviť prezentáciu

o niekoľkých environmentálnych problémoch.

- **vo wh- otázkach:**

Ak použijeme vo wh- otázke sloveso alebo prídavné meno, po ktorom nasleduje predložka a podstatné meno, napr. *počúvať hudbu (listen to music), mať strach z pavúkov (afraid of spiders)*..., predložka zostane stáť za slovesom alebo prídavným menom.

*What kind of animals are you afraid **of**? / Z akých zvierat máš strach?*

*What are you good **at**? / V čom si dobrý?*

- **vo vetných štruktúrach s neurčitkom:**

*Cape Horn is probably the most hazardous place to sail **around**. / Plaviť sa **okolo** Mys Horn je pravdepodobne najväčší hazard pre moreplavcov.*

*Here are the safety procedures you need to be aware **of**. / Tu sú bezpečnostné postupy, **o** ktorých by si mal vedieť.*

6.2 Second Conditional; wish/if only

Podmienkové vety 2. typu – (second conditional) používame, Ak hovoríme o situáciách a stavoch v prítomnosti, ktoré však nie sú príliš reálne. Ďalej ich používame, ak hovoríme o niečom, čo by sa v budúcnosti teoreticky mohlo stať, ale príliš pravdepodobné to nie je.

V oboch prípadoch môžu vedľajšie podmienkové vety stáť na začiatku súvetia. Ak stoja na začiatku, píšeme za nimi čiarku:

*If you **had** an accident, who **would** you **call** first? / Keby si mal nehodu, komu by si volal ako prvému?*

If + minulé čas prostý

(podmienka)

*If he **cycled** to work every day,*

Keby jazdil do práce na bicykli denne,

would/wouldn't + infinitív

(dôsledok)

*he **would feel** healthier.*

cítil by sa zdravší.

would/wouldn't + infinitív

(dôsledok)

He **would** feel healthier
Cítil by sa zdravší,

if + minulý čas jednoduchý

(podmienka)

if he **cycled** to work every day.
keby denne jazdil do práce na bicykli.

Väzby **wish/if only + minulý čas jednoduchý** používame k vyjadreniu nespokojnosti so súčasným stavom:

I wish/If only people cared more about their health. / Kiež by sa ľudia viac starali o svoje zdravie.

Väzby **wish/if only + would + infinitív** používame, ak chceme vyjadriť nespokojnosť so súčasným stavom, hlavne keď nás obťažuje. Boli by sme radi, keby sa zmenil, ale ho zmeniť nemôžeme, nemáme naň žiadny vplyv:

I wish/If only my sister **would hurry up!** / Chcela by som, aby sa sestra poponáhľala!

6.5 Third Conditional

PPodmienkové vety 3. typu (third conditional) používame, ak hovoríme o niečom, čo sa v minulosti mohlo hypoteticky stať, ale čo sa nestalo. V týchto vetách obvykle vyjadrujeme svoju ľútosť, prípadne kritiku.

Vo vedľajšej vete podmienkovej (if-clause) používame čas predminulý. V hlavnej vete (popisujúcej dôsledok/následok deja) používame sloveso v tvare **would/wouldn't + have + prídavné minulé** významového slovesa. Ktorákoľvek z viet (hlavná či vedľajšia) môže stáť v súvetí buď ako prvá, alebo ako druhá. Ak stojí vedľajšia veta (if-clause) na začiatku súvetia, oddeľujeme ju čiarkou.

If I had worn a helmet, **I wouldn't have got** hurt so badly. /

Keby som mal prilbu / Keby som býval mal prilbu, nezranil by som sa tak škaredo.

If + minulý čas predminulý

(podmienka)

If I had cycled more carefully,
Keby som býval šiel na bicykli opatrnejšie,

would/wouldn't have + prídavné minulé

(dôsledok)

I wouldn't have broken my arm.
nebol by som si zlomil ruku.

would/wouldn't have + prídavné minulé

(dôsledok)

I wouldn't have broken my arm
Nebol by som si zlomil ruku,

if + čas predminulý

(podmienka)

if I had cycled more carefully.
keby som býval šiel na bicykli opatrnejšie.

Vety je možné preložiť aj jednoduchšie: *Nemal by som mal teraz zlomenú ruku, keby som šiel opatrnejšie.*

I tento preklad vyjadruje, že ide o situáciu, ktorá sa už stala v minulosti a nie je ju možné nijak zmeniť. Môžeme už len vyjadriť ľútosť, že sme nejednali inak.

6.6 Clauses of purpose

Vedľajšie vety účelové (Clauses of Purpose) používame, keď chceme vyjadriť účel, cieľ alebo zámer.

Vedľajšie vety účelové tvoríme pomocou **to + infinitive** alebo **not to + infinitive (aby + neurčitok)**.

Vo formálnejšom (odbornejšom) štýle môžeme použiť **in order (not) to + infinitive / so as (not) to + infinitive (za účelom, aby + neurčitok)**.

Mia worked at a local surgery as a receptionist **to earn** some money for her medical studies. / Mia pracovala na recepcii na miestnej pohotovosti, **aby si zarobila** peniaze na štúdium medicíny.

The doctor told me **not to chew** the tablets. / Doktor mi povedal, **aby som nerozžúval** tie tabletky.

The paramedic gave Philip an injection **in order to ease** the pain. / Záchranár dal Filipovi injekciu, **aby mu ulavil** od bolesti.

We slept under a mosquito net **in order not to be bitten** by insects. / Spali sme pod sieťkou proti komárom, **aby sme neboli poštípaní** hmyzom.

The children's ward was painted in bright colours **so as to cheer up** the little patients. / Detské oddelenie bolo vymalované žiarivými farbami, **aby rozveselilo** malých pacientov (za účelom rozveseliť malých pacientov).

You should stop eating sweets **so as not to gain** weight. / Mal by si prestať jesť sladkosti, **aby si nepřiberal** na váhe.

Vedľajšie vety účelové môžeme tiež tvoriť pomocou **so that** + sentence with **modal verb (aby + veta s modálnym slovesom)**.

• **can** používame k vyjadreniu prítomnosti:

I go jogging every day so that I can run a marathon one day. / Chodím behať každý deň, aby som mohol jedného dňa zabehnúť maratón.

• **could/would** používame k vyjadrení minulosti:

The hospital was closed for visitors so that the patients wouldn't catch the flu. / Nemocnica bola zatvorená pre návštevy, aby sa pacienti nenakazili chrípkou.

7.2 Reported Speech - statements

Ak chceme informovať o niečom, čo povedal niekto iný, môžeme použiť buď priamu reč (Direct Speech), alebo reč nepriamu (Reported Speech).

Pomocou priamej reči oznamujeme, čo doslova hovoriaci povedal, opakujeme jeho vlastné slová bez zmien:

'Your son draws very well.' ~> *They said, 'Your son draws very well.'* /

„Váš syn veľmi dobre kreslí.“ ~> *Povedali: „Váš syn veľmi dobre kreslí.“*

Nepriama reč - vety oznamovacie

Pri nepriamej reči tlmočíme slová hovoriaceho pomocou sloviac ako napr. add (dodať), claim (prehlásiť), point out (poukázať, zmieniť), reply (odpovedať), say (povedať), suggest (navrhnuť), tell (povedať niekomu niečo). Po nich môže nasledovať zámeno that, ktoré je však možné vynechať. Sloveso tell sa spája s predmetom (napr. mne, nám, Jánovi, môjmu priateľovi atď.):

'I sell paintings.' ~> *She told me/said (that) she sold paintings.* /

„Predávam obrazy.“ ~> *Povedala mi/Povedala mi, že predáva obrazy.*

V nepriamej reči dochádza ku zmenám:

• časov:

Priama reč (Direct Speech)	~>	Nepriama reč (Reported Speech)
Present Simple <i>Ann: 'I paint picture.'</i>	~>	Past Simple <i>Ann said (that) she painted.</i>
Present Continuous <i>Ann: 'I'm painting picture.'</i>	~>	Past Continuous <i>Ann said (that) she was painting a picture.</i>
Present Perfect <i>Ann: 'I have painted two pictures.'</i>	~>	Past Perfect <i>Ann said (that) she had painting two pictures.</i>
Past Simple <i>Ann: 'I didn't painted before.'</i>	~>	Past Perfect <i>Ann said (that) she hadn't painted two pictures.</i>
can/can't <i>Ann: 'I can't paint.'</i>	~>	could/couldn't <i>Ann said (that) she could paint.</i>
will/won't <i>Ann: 'I won't paint anymore.'</i>	~>	would/wouldn't <i>Ann said (that) she wouldn't paint anymore.</i>
am/is/are going to <i>Ann: 'I am going to paint.'</i>	~>	was/were going to <i>Ann said (that) she was going to paint.</i>

• príslovkových určení času a miesta:

now ~> *at that time/then*

today ~> *that day*

yesterday ~> *the day before*

two hours ago ~> *two hours earlier/before*

tomorrow ~> *the following day*

here ~> *there*

• zámien ukazovacích, osobných a privlastňovacích (v závislosti na kontexte):

this/these ~> *that/those*

I/we ~> *he/she/they*

me/us ~> him/her/them
my ~> his/her
our ~> their

7.5 Reported Speech - questions and imperatives

Nepriama reč - otázky

Ak prevádzame do nepriamej reči otázky, používame v hlavnej vete sloveso **ask** a dochádza k rovnakým zmenám ako v nepriamej reči viet oznamovacích (časov, zámien, príslovkových určení miesta a času atď.).

Mení sa aj slovosled otázky na slovosled vety oznamovacej (podmet sa dostáva pred prísudok) a za vetou už nepíšeme otáznik.

Ak prevádzame do nepriamej reči otázky zisťovacie, pripájame ich za hlavnú vetu pomocou výrazu **if** alebo **whether**.

'Has Darina answered all the questions?' ~> Jan asked me **if/whether** Darina had answered all the questions. /

„Odpovedala už Darina na všetky otázky?“ ~> Jan sa ma spýtal, či už Darina odpovedala na všetky otázky.

'Do you often watch television?' ~> I asked her **if/whether** she often watched television. /

„Pozeráš sa často na televíziu?“ ~> Spýtal som sa jej, či často pozerá televíziu.

Ak prevádzame otázky doplňovacie, ponechávame na začiatku vety vedľajšie opytovacie zámená ako **what**, **who**, **how**, **where** a **when**.

'How old are you?' ~> The policeman asked the boy **how old** he was. /

„Koľko máš rokov?“ ~> Policajt sa chlapca spýtal, koľko má rokov.

'When did John and Mary split up?' ~> Sam asked us **when** John and Mary had split up. /

„Kedy sa John a Mary rozišli?“ ~> Sam sa nás pýtal, kedy sa John a Mary rozišli.

Nepriama reč - vety rozkazovacie

Ak prevádzame do nepriamej reči vety rozkazovacie, používame slovesá **ask** alebo **tell + predmät + (not) to + infinitív**:

'Please stop talking!' ~> The director **asked us to stop** talking. /

„Prosím prestaňte hovoriť!“ ~> Riaditeľ nás požiadal, aby sme prestali hovoriť.

'Don't take any photos of me!' ~> Darina **told the reporter not to take** any photos of her. /

„Nefotťe ma!“ ~> Darina povedala reportérovi, aby ju nefotil.

7.6 Nouns

Spočítateľné podstatná mená (Countable nouns) majú jednotné aj množné číslo (singular and plural form):

a review - reviews / recenzia - recenzie

Množné číslo:

• tvorí sa pridaním nasledujúcich koncoviek:

- **s**

a play - **plays**, a vocalist - **vocalists** / hra - **hry**, vokalista - **vokalisti**

- **ies**, ak podstatné meno končí na spoluhlásku + -y (consonant + -y):

a story - **stories**, a comedy - **comedies** / príbeh - **príbehy**, komédia - **komédie**

- **es**, ak podstatné meno končí na -s, -ss, -x, -ch, -sh:

a watch - **watches**, a sketch - **sketches** / hodinky, nákres - **nákresy**

- **ves**, ak podstatné meno končí na -fe, -f:

a shelf - **shelves**, life - **lives** / polička - **poličky**, život - **životy**

• má rovnakú formu ako jednotné číslo:

a species - **species**, a series - **series**, a fish - **fish** / druh - **druhy**, séria - **série**, ryba - **ryby**

• nepravidelné tvorenie:

a man - **men**, a woman - **women**, child - **children**, a tooth - **teeth**, foot - **feet**... / muž - **muži**, žena - **ženy**, dieťa - **deti**,

zub - **zuby**, chodidlo - **chodidlá**...

Nespočítateľné podstatná mená (Uncountable nouns)

• majú iba jednotné číslo (singular form):

Knowledge is the key to the door of happiness. / **Vedomosti sú** kľúčom ku šťastiu.

Don't you think that your **hair is** a bit too short? / **Nemyslíš si**, že tvoje **vlasý sú** príliš krátke?

- vo vetách za nimi vždy stojí sloveso v jednotnom čísle:
*The lead guitarist's **luggage hasn't arrived** yet so we can't start the rehearsals. / Batožina hlavného gitaristu ešte **nedorazila**, a preto nemôžeme začať skúšky.*
- používame ich s výrazmi vyjadrujúcimi množstvo: **some, much, a piece of (nejaké, veľa, kus/kúsok)**:
*Last night **there was much traffic** in the city centre because of a light show. / Minulú noc bola v meste **veľká premávka**, pretože bola svetelná show.*
- končiace na **-s**, ktoré aj keď vyzerajú ako množné číslo, sú nespočítateľné podstatná mená v jednotnom čísle:
news, physics, politics, statistics.

Zapamätajte si: s nespočítateľnými podstatnými menami **nikdy nepoužívame neurčitý člen a/an a nesmie pred nimi stáť číslo**:

*Tom gave me **two pieces of** contradictory **information** about the concert. / Tom mi povedal **dve** protichodné **informácie** o koncerte.*

BUT NOT: *Tom gave me ~~two~~ contradictory ~~informations~~.*

Pomnožné podstatná mená

- majú iba množné číslo a nesmie pred nimi stáť neurčitý člen a/an ani číslo:
*Where exactly **are the police headquarters**? / Kde sa presne **nachádza policajná centrála**?*
- niektoré sa skladajú z dvoch častí, napr. **oblečenie (clothes)** a používame ich v spojení **pár niečoho (a pair of)**:
*I bought **a pair of trousers** and a jacket yesterday. / Včera som si kúpil **jedny nohavice** a bundu.*

8.2 The Passive

Trpný rod (the passive) používame, ak je pre nás dej dôležitejší ako jeho činiteľ (pôvodca):
*The bank **has been robbed** three times. / Banka už bola trikrát vykradnutá.*

Ak je však pôvodca deja podstatný a chceme sa o ňom zmieniť, použijeme predložku **by**:
*The bank **was robbed** by three men. / Banka bola vykradnutá tromi mužmi.*

Trpný rod tvoríme pomocou príslušného tvaru slovesa **be + prídavné minulého** významového slovesa:
*The robbers **will be arrested** soon. / Zloději budú čoskoro.*
*The robbers **have been arrested**. / Zloději už boli zatknutí.*
*The robbers **were arrested** last night. / Zloději boli včera zatknutí.*

Present Simple	~>	<i>Too many crimes are committed every year. / Každý rok je spáchaných príliš mnoho zločinov.</i>
Present Continuous	~>	<i>Tony is being questioned by the police. / Tony je (práve) vypočúvaný políciou.</i>
Past Simple	~>	<i>When was the money stolen? / Kedy boli tie peniaze ukradnuté?</i>
Past Continuous	~>	<i>The police station was still being built in 2005. / V roku 2005 sa policajná stanica stále stavala.</i>
Present Perfect	~>	<i>A homeless shelter has just been opened in my town. / V našom meste bol práve otvorený útulok pre bezdomovcov.</i>
Past Perfect	~>	<i>Someone told me I had been seen at the crime scene. / Nieкто mi povedal že som bol videný na mieste činu.</i>
will	~>	<i>He will be sentenced to at least ten years in prison. / Bude odsúdený do väzenia najmenej na desať rokov.</i>

8.5 have something done

Slovesný tvar **have + predmät + prídavné minulé** používame, ak chceme vyjadriť, že sme niečo neurobili sami, ale že to za nás/pre nás urobil niekto iný (obvykle profesionál).

Present Simple	~> <i>I have my house cleaned every Friday. (by a professional cleaner) / Každý piatok si nechávam upratať dom. (profesionálnou upratovačkou)</i>
Present Continuous	~> <i>Are you having the locks changed? (by a locksmith) / Nechávaš si meniť zámky? (zámočníkom)</i>
Past Simple	~> <i>We had the kitchen painted. (by a professional painter) / Nechali sme vymalovať kuchyňu. (profesionálnym maliarom)</i>
Past Continuous	~> <i>Last week Jack was having his bathroom remodelled. / Minulý týždeň prerábali Jackovi kúpeľňu. (Jack si nechal prerobiť kúpeľňu.)</i>
Present Perfect	~> <i>They have just have had pool installed in the garden. / Právě si nechali do zahrady nainstalovať bazén.</i>
will	~> <i>When will Helen have the paintings hung in her flat? / Kedy si Helena nechá v byte zavesiť obrazy?</i>
be going to	~> <i>When are you going to have a garage built? / Kedy si dáš postaviť garáž?</i>

Namiesto slovesa **have** môžeme použiť sloveso **get**:

*We will **get/have** our living room **redecorated** next spring. / Budúcu jar si necháme prerobiť obývaciu izbu.*

*We **got/had** new windows **fitted** last year. / Minulý rok sme si nechali urobiť nové okná.*

8.6 Reflexive pronouns

Zvratné zámena (Reflexive Pronouns), napr. *ja sám, sa (myself)* používame, ak podmet a priamy/nepriamy predmet sú tá istá osoba alebo vec.

*Angela **injured herself** when she was trying to help an elderly woman. / Angela **sa zranila**, keď sa pokúšala pomôcť staršej žene.*

Osobné zámená (Personal pronouns)	Zvratné zámená (Reflexive pronouns)
I	myself
you	yourself
he	himself
she	herself
it	itself
we	ourselves
you	yourselves
they	themselves

So zvratnými zámenami používame tieto slovesá: *správať sa (behave), obviňovať sa (blame), porezať sa (cut), užívať si (enjoy), vyjadriť sa (express), zraniť sa (hurt), predstaviť sa (introduce), pripraviť sa (prepare), chrániť sa (protect), učiť sám seba (teach)*:

Behave yourself otherwise I'll call your parents. / **Správaj sa slušne**, inak zavolám tvojich rodičov.

• Zvratné zámená používame, ak chceme vyjadriť, že činnosť sa týka osoby, ktorá ju vykonáva:
*Kate **looked at herself** in the mirror to see if she had removed all her make-up. / Katka **sa pozrela na seba** do zrkadla, do zrkadla, aby videla, či sa dobre odlíčila.*

• **By + zvratné zámeno** používame, aby sme zdôraznili, že činnosť bola vykonaná bez pomoci inej osoby:
*The boys **repaired** the park benches **by themselves** - nobody helped them. / Chlapci **opravili** lavičky v parku **sami** - nikto im nepomohol.*

Ak chceme popísať vzťah alebo činnosť, ktorá bola vykonaná dvoma a viac ľuďmi, používame výrazy **jeden druhého (each other)** a **navzájom (one another)**:

*The neighbours **accused each other/one another** of who had set fire to the garden shed. / Susedia sa navzájom obviňovali, kto založil oheň v záhradnom prístrešku.*

SKÚŠKOVÉ STRATÉGIE

Pracovný zošit k učebnici Focus vám prináša cvičenia, ktoré vám pomôžu nielen pri príprave na maturitnú skúšku, ale aj pri príprave na medzinárodné jazykové skúšky, napr. Cambridge English: Preliminary (PET), Cambridge English: First (FCE), Trinity a PTE (Pearson Test of English).

Pracovný zošit obsahuje cvičenia, ktoré vás budú pripravovať na všetky časti skúšky: Počúvanie (Listening), Čítanie (Reading), Test jazykovej kompetencie (Use of English), Ústny prejav (Speaking) aj Písomný prejav (Writing). Cvičenia, ktoré sú vhodné pre prípravu na maturitu, sú v každej lekcii označené ako FOCUS ON MATURITA.

V maturitnom teste a vo vyššie vymenovaných medzinárodných skúškach (čiže aj vo vašej učebnici a pracovnom zošite) sa bude objavovať niekoľko typov úloh. Na nasledujúcich stránkach nájdete užitočné rady a tipy, ako k jednotlivým typom skúškových úloh pristupovať.

POČÚVANIE (LISTENING)

AKO POSTUPOVAŤ

- Pred počúvaním si pozorne prečítajte zadanie a všetky otázky/ výroky. Následne sa pokúste odhadnúť obsah toho, čo budete počuť (napr. koľko hovoriacich budete počuť, aké slovné obraty budú asi používať apod.).
- Nezabudnite, že nahrávku si vypočujete dvakrát. Počas prvého počúvania si čítajte otázky/výroky a robte si k nim vlastné poznámky.
- Pred druhým počúvaním si prečítajte otázky znovu a sústreďte sa hlavne na tie, na ktoré alebo nemáte žiadnu odpoveď, alebo si s odpoveďou nie ste istí.
- Počas druhého počúvania si všetko doplňte, prípadne opravte a následne skontrolujte.

ČOHO SA VYVAROVAŤ

- Nebojte sa pokiaľ niektorým slovám nerozumiete. K tomu, aby ste úlohu úspešne splnili, nemusíte rozumieť úplne každému slovu.
- Pokiaľ nerozumiete niektorej časti nahrávky hneď na prvýkrát, nevzdávajte sa. Ďalšiu šancu budete mať pri druhom počúvaní. Navyše vám pomôže aj to, že ste porozumeli ostatným častiam nahrávky.
- Nevenujte príliš veľa času otázkam, na ktoré neviete odpovedať. Budete mať možnosť sa k nim vrátiť neskôr. Prejdite radšej k ďalšej otázke.
- Žiadnu otázku nenechávajte bez odpovede. Ak si nie ste istí, pokúste sa odpoveď odhadnúť.

1 ÚLOHY S VÝBEROM ODPOVEDÍ

- Pamätajte si, že otázky sú obvykle kladené v rovnakom poradí, v akom sú v nahrávke radené informácie, ku ktorým sa otázky vzťahujú.
- Pri prvom počúvaní si na otázky stručne odpovedzte vlastnými slovami. Potom porovnajte svoju odpoveď s odpoveďami v ponuke a vyberte tú, ktorá sa s vašou najviac zhoduje.
- Pozor na odpovede, ktoré vyzerajú a znejú takmer identicky ako informácie v nahrávke – často sú nesprávne. Každá z ponúkaných odpovedí sa bude k nahrávke pravdepodobne nejakým spôsobom vzťahovať, ale len jedna bude konkrétnej otázke vyhovovať úplne presne. Všímajte si hlavne synonymá, antonymá viet v zápore.
- Niekedy nie je odpoveď v nahrávke povedaná priamo, ale je nutné odvodiť ju z počutého. Ak si nie ste odpoveďou istý, skúste odpovede z ponuky postupne vyradovať: najskôr vyrad' te tie, ktoré sú určite nesprávne, potom tie, ktoré sú menej pravdepodobné, až vám zostane len jedna možnosť.
- Pri úlohách vzťahujúcich sa k rozhovoru dávajte pozor, aby sa otázka a odpoveď týkala správneho hovoriaceho. Môžete počuť aj ďalšie z možností v ponuke odpovedí, nebudú však patriť k otázke, na ktorú sa vás pýtajú.

2 VOĽBA Z DVOCH MOŽNOSTÍ - PRAVDA/NEPRAVDA

- Pamätajte si, že otázky sú uvedené obvykle v rovnakom poradí, v akom sú v nahrávke uvedené informácie, ku ktorým sa otázky vzťahujú.
- Pri rozhodovaní, či je výrok pravdivý alebo nepravdivý, vychádzajte viac z informácie v nahrávke, ako z vlastných vedomostí a skúseností.
- Nezabúdajte, že výrok v otázke nebude mať totožné znenie ako informácia v nahrávke. Slová a slovné spojenia budú často parafrázované, nahradené inými tak, aby bol zmysel zachovaný. Všímajte si hlavne synonymá, antonymá a vety v zápore.

3 DOPLŇOVANIE VIET/POZNÁMOK

- V teste sa môžu objaviť úlohy, v ktorých doplňujete vetu alebo poznámku, obvykle jedným až piatimi slovami. Slová, ktoré máte použiť, v nahrávke určite zaznie, ale zvyšok vo vašom súbore odpovedí bude parafrázovaný (tzn. vyjadrený inými slovami).
- Pokiaľ dopĺňate bežné slová, bude uznaná odpoveď s úplne bezchybným pravopisom. Mená môžu byť hláskované, počúvajte preto pozorne. Nepresný pravopis napr. v zložitých zemepisných názvoch, ktoré neboli hláskované, môžu byť tolerované.
- Pred prvým počúvaním si vety k doplňovaniu pozorne prečítajte, aby ste mali predstavu, o čom nahrávka je. To vám tiež pomôže rozpoznať časť počúvaného textu, v ktorom sa hľadaná informácia pravdepodobne nachádza.
- Snažte sa z viet odhadnúť, aké informácie máte zachytiť – či pôjde o osobu, miesto, číselný údaj, dátum, meno apod. Buď te opatrní – niekedy môžete mať správny odhad, že pôjde napr. o meno. V nahrávke ale môže zaznieť niekoľko mien za sebou a len jedno z nich sa bude do kontextu doplňovanej vety hodiť.

4 PRIRAĐOVANIE ODPOVEDÍ

- V tejto úlohe budete mať zväčša za úlohu priradiť rôzne informácie či výroky k rôznym hovoriacim postavám.
- Je dôležité nezabudnúť, že ponuka odpovedí je navýšená o možnosti, ktoré nevyužijete. Budete ich musieť vyradiť.
- Pokiaľ potrebujete v nahrávke k vyriešeniu úlohy identifikovať osobu alebo miesto, snažte sa pri počúvaní zachytiť typické výrazy obvykle s ľuďmi a miestami spájané. Niekedy vám môže pomôcť s nájdením správnej odpovede aj jediná charakteristická fráza.
- Ak máte za úlohu priradiť k určitým častiam nahrávky vždy jednu kľúčovú vetu z daného výberu, snažte sa pre seba zhrnúť obsah každej časti a potom priradiť vetu, ktorá obsahu danej časti najviac zodpovedá.
- Nenechajte sa pomýliť, pokiaľ o rovnakom probléme v nahrávke hovorí viac osôb. Pri výbere odpovede sa sústreďte len na osobu, ktorá je v otázke spomenutá, a na jej postoj. Názor ostatných hovoriacich nie je pre odpoveď na zadanú otázku určujúca.
- Niekedy je lepšie sa počas prvého počúvania zamerať len na hlavnú myšlienku a až potom si prečítať možné odpovede. Vyskúšajte si, ktorá stratégia vám vyhovuje lepšie.

ČÍTANIE (READING)

AKO POSTUPOVAŤ

- Skôr ako začnete riešiť úlohy v časti venovanej čítaniu, prečítajte si pozorne pokyny. Zadanie úlohy ovplyvní ako najlepšie pri čítaní a práci s textom postupovať.
- Snažte sa rozpoznať, o aký druh textu sa jedná, a odhadnúť, aké informácie môžete očakávať.
- Text si pred odpoveďami na otázky celý prečítajte a urobte si rámcovú predstavu o jeho obsahu. Toto rýchle zoznámenie sa s textom vám neskôr pomôže identifikovať, v ktorej časti máte hľadať odpovede na zadané otázky.
- Všímajte si v texte všetko, čo vám pomôže mu porozumieť - rôzne narážky, odkazy, titulky, prípadne prislúchajúce fotografie a iné vizuálne doplnky.
- Prvá veta v odseku vám napovie, aký bude jeho obsah.
- Podčiarknite si tie časti textu, ktoré sa k otázkam vzťahujú - či už jednotlivé slová, frázy, vety alebo aj celé odseky.

ČOHO SA VYVAROVAŤ

- Nesnažte sa porozumieť každému slovu. Pre splnenie úlohy to nie je potrebné. Pokúste sa význam neznámych slov odhadnúť (napr. z kontextu, gramatického tvaru, podobnosti s inými slovami alebo iným jazykom).
- Žiadnu otázku nenechávajte bez odpovede. Ak si nie ste istí, pokúste sa odpoveď odhadnúť.
- Nevenujte priveľa času len jednej čiastočnej úlohe alebo otázke. Pamätajte si, že čas je striktno vymedzený a vy počas neho musíte vyriešiť a zodpovedať všetky úlohy.

1 ÚLOHY S VÝBEROM ODPOVEDÍ

- Vyberte časti textu, ktoré sa vzťahujú k zadaným otázkam. Nezabudnite, že môže ísť o časti rôzne dlhé - od jedného slova cez frázu až k celému odseku.
- Sústreďte sa v odseku alebo vo vete na detaily. Nesprávne odpovede sa často líšia od správnej iba v detaile - napríklad sloveso je v inom čase, informácia v ponúkanej odpovedi nie je úplná, prípadne sa zhoduje len čiastočne.
- Pamätajte si, že ponúkané odpovede nie sú doslovnou citáciou z textu, ale sú parafrázované - objavujú sa v nich synonymá a ďalšie opisy.
- Nenechajte sa pomýliť ponukou veľmi podobne znejúcich možností. Len jedna možnosť presne zodpovedá a je tá správna.
- Najskôr vyradte možnosti, pri ktorých ste si istí, že sú nesprávne. Nakoniec zo zostávajúcich možností vyberte tú, ktorú považujete za správnu.

2 VOĽBA Z DVOCH MOŽNOSTÍ - PRAVDA/NEPRAVDA

- Pamätajte si, že otázky sú zvyčajne kladené v rovnakom poradí, v akom poradí sú v texte uvedené informácie, ku ktorým sa otázky vzťahujú.
- Pri rozhodovaní o pravdivosti alebo nepravdivosti výroku sa riaďte výhradne informáciami z textu, a nie svojimi vedomosťami a skúsenosťami.
- Nezabúdajte, že výrok v otázke nebude mať rovnaké znenie ako vety v texte. Slová a slovné spojenia budú často parafrázované, nahradené inými tak, aby bol zmysel zachovaný. Všímajte si predovšetkým synonymá, antonymá a vety v zápore.

3 PRIRAĐOVANIE ODPOVEDÍ

- Tieto úlohy môžu mať viac podôb. Niekedy budete mať za úlohu priradiť podľa opisu rôzne osoby k daným textom či výroky k odsekom v texte. Inokedy riešenie úlohy obsahuje doplňovanie viet do označených voľných miest v texte.
- Je dôležité nezabudnúť, že v tomto type úloh je ponuka navýšená o možnosti, ktoré nevyužijete. Budete ich musieť vyradiť.
- Na záver si celý text znovu rýchlo prečítajte a uistite sa, že vaše odpovede dávajú zmysel

Priradovanie osôb k textom alebo výrokov k odsekom

- Začnite čítaním opisov osôb alebo výrokov a podčiarknite v nich dôležité informácie. Potom to isté urobte aj s druhou časťou textu.
- Nerozhodujte sa unáhle len na základe jediného slova, ktoré sa zdá byť správnu odpoveďou. Nezabúdajte, že hľadaná informácia bude pravdepodobne parafrázovaná.

Doplňovanie viet do vol'ných miest v texte

- Pred priradovaním si text orientačne rýchlo prečítajte, aby ste si urobili obraz o jeho obsahu. Medzery v texte určené k doplneniu zatiaľ ignorujte. Až následne sa k nim pokúste nájsť zodpovedajúce vety a nimi medzery doplniť. Pomôžu vám slová, ktoré jednotlivým medzerám predchádzajú alebo po nich bezprostredne nasledujú.
- Zamerajte sa na slová, ktoré nejakým spôsobom odkazujú na predchádzajúcu, prípadne nasledujúcu vetu v texte. Napríklad zámeno môže odkazovať na osobu, ktorá je spomenutá v predchádzajúcej vete.

JAZYKOVÁ KOMPETENCIA (USE OF ENGLISH)**AKO POSTUPOVAŤ**

- Skôr ako začnete čítať text, pozorne si prečítajte zadanie úlohy a príklad správnej odpovede, ktorý je pri každej úlohe uvedený. Pomôžu vám lepšie pochopiť, ako máte postupovať.
- Pokiaľ má text nadpis, prečítajte si ho, aby ste si vytvorili predstavu, o čom sa v článku píše.
- Pokiaľ sa vyžaduje doplňovanie do medzier v texte, prečítajte si najskôr celý text bez doplnených informácií a snažte sa pochopiť hlavnú myšlienku.

ČOHO SA VYVAROVAŤ

- Nesnažte sa porozumieť každému slovu. Pre splnenie úlohy to nie je potrebné. Pokúste sa neznáme slová odhadnúť (napr. z kontextu, gramatického tvaru, podobnosti s inými slovami alebo iným jazykom).
- Žiadnu otázku nenechávajte bez odpovede. Pokiaľ si nie ste istí, skúste odpoveď odhadnúť.
- Nevenujte priveľa času len jednej čiastočnej úlohe alebo otázke. Pamätajte si, že čas je striktno vymedzený a vypočas neho musíte vyriešiť a zodpovedať všetky úlohy.

1 UZAVRETÉ ÚLOHY S VÝBEROM ODPOVEDÍ

- Prečítajte si najskôr celý text, aby ste získali predstavu, o čom pojednáva. Medzerami sa v tejto chvíli nezaoberajte.
- Tento typ úloh overuje vedomosti rôznych druhov slov. Úlohou je napríklad vytvoriť správne frázové sloveso, vybrať vhodný spojovací výraz alebo voliť medzi slovami s podobným významom.
- Pozorne si prečítajte všetky ponúkané možnosti, kým sa rozhodnete, ktorú si z nich vyberiete ako odpoveď.
- Pokiaľ sa rozhodnete pre správnu odpoveď, prečítajte si aj text pred a za medzerami. Môže vám napovedať, ktorý výraz je vhodný (zameriate sa napr. na spojovacie výrazy, zámená, prídavné mená alebo príslovia).
- Nezabúdajte, že vami zvolený výraz sa musí do vety hodiť po stránke gramatickej aj významovej.
- Keď úlohu dokončíte, vždy si text znovu prečítajte a presvedčte sa, že dáva zmysel.

2 DOPLŇOVANIE BEZ PONUKY ODPOVEDÍ

- Prečítajte si najskôr celý text, aby ste získali predstavu, o čom pojednáva. Medzerami sa v tejto chvíli nezaoberajte.
- Tento typ úloh overuje vedomosti rôznych druhov slov. Úlohou je napríklad utvoriť správne frázové sloveso, doplniť vhodný spojovací výraz, člen, pomocné sloveso apod.
- Než sa rozhodnete pre správnu odpoveď, prečítajte si aj text pred a za medzerami. Napovie vám, ktorý výraz je vhodný.
- Nezabudnite, že vami zvolený výraz sa musí do vety hodiť po stránke gramatickej aj významovej.
- Keď úlohu dokončíte, vždy si text znovu prečítajte a presvedčte sa, že dáva zmysel.

3 ODVODZOVANIE SLOV

- Prečítajte si najskôr celý text, aby ste získali predstavu, o čom pojednáva. Medzerami sa v tejto chvíli nezaoberte.
- Dobro si premyslite, ako z daného slova vytvoriť nové tak, aby sa do vety hodilo z gramatického hľadiska – či ide o prídavné meno, príslovie apod. Zvážte tiež jeho význam, napr. či ide o slovo s pozitívnym alebo negatívnym významom.
- Majte na pamäti, že okrem doplnenia predpôň alebo prípon môže byť nutné urobiť v slove aj iné zmeny.
- Keď úlohu dokončíte, vždy si text znovu prečítajte a presvedčte sa, že dáva zmysel.

4 TRANSFORMÁCIA VIET

- Vždy si pozorne prečítajte prvú vetu a presvedčte sa, že dobre rozumiete jej významu. Druhá veta, vami doplnená, musí čo najpresnejšie zachovávať význam tej pôvodnej.
- Vetu, ktorú máte doplniť, si tiež prečítajte veľmi pozorne, pretože jej časti majú zásadný vplyv na to, akým spôsobom budete postupovať. Všimajte si všetky zmeny slovesných časov, či je sloveso v jednotnom alebo množnom čísle, či ide o zápor, otázku apod.
- Nezabúdajte, že počet doplňovaných slov je obmedzený. Vždy si doplnené slova spočítajte – ak ich máte priveľa, urobili ste niekde chybu. Skrátene tvary slovíčok (napr. don't) sa počítajú ako dve slová, výnimkou je tvar can't.

PÍSOBNÝ PREJAV (WRITING)

V typickej skúškovkej úlohe na úrovni B1/B2 máte za úlohu napísať jeden alebo dva krátke slohové útvary. Môže to byť napríklad alebo článok, príbeh, recenzia, správa, esej, neformálny list alebo e-mail. Dĺžka textu závisí na type skúšky. Pri plnení tejto úlohy myslite na to, komu je text určený, a používajte zodpovedajúce jazykové prostriedky.

AKO POSTUPOVAŤ

- Uistite sa, aký slohový útvar máte napísať. Kým začnete písať, stručne si v bodoch poznačte charakteristické znaky daného útvaru.
- Prečítajte si pozorne všetky informácie, ktoré máte do textu zahrnúť. Zapište si aj užitočné výrazy, frázy a gramatické štruktúry, ktoré sa vám môžu hodiť.
- Pripravte si osnovu – aké informácie zahrniete do jednotlivých odsekov. Pokiaľ máte čas, poznačte si aj niekoľko kľúčových viet.
- Skontrolujte si, či ste do textu zahrnuli všetky požadované informácie.
- Používajte vhodné spojovacie výrazy, aby bol váš prejav zrozumiteľný a aby v ňom myšlienky na seba logicky nadväzovali.
- Dodržujte štýl písomného prejavu tak, aby zodpovedal požadovanému slohovému útvaru (napr. správne použitie formálnych alebo neformálnych výrazových prostriedkov).
- Skontrolujte si, že vaša práca obsahuje úvod, obsah a záver, či ste text usporiadali do odsekov a či ste dodržali predpísaný počet slov.
- Držte sa povoleného počtu slov. Je lepšie kontrolovať počet slov už v priebehu práce a text pritom skracovať alebo predlžovať, ako potom škrtať, keď je už text spolovice napísaný. Rozmyslite si počet slov, ktoré použijete v jednotlivých odsekoch už pri písaní konceptu.
- Nakoniec nezabudnite skontrolovať gramatiku a pravopis.

ČOHO SA VYVAROVAŤ

- Snažte sa vyhnúť opakovaniu rovnakých informácií, pripravovali by ste sa tak o čas. Opakovanie má vplyv aj na to, koľko slov vám potom zostane z celkového povoleného množstva.
- Snažte sa nepoužívať rovnaké frázy a výrazy viackrát. Uplatňujte bohatú slovnú zásobu a širokú škálu rečových prostriedkov.
- Nepoužívajte neúplné vety. Pre súdržnosť textu sú dôležité úplné a rozvinuté vety, vhodné spojovacie výrazy a rozvinuté súvetia.

ÚSTNY PREJAV (SPEAKING)

Príprava na ústnu časť skúšky vyžaduje dobré porozumenie zmyslu a účelu rozhovoru, ktorého sa máte zúčastniť.

AKO POSTUPOVAŤ

- Pozorne počúvajte otázky skúšajúceho. Niekedy sú tieto otázky uvedené vo vašom skúškovom zošite.
- Držte sa danej otázky a pri svojej odpovedi hovorte vždy k veci.
- Pokiaľ si nie ste istí, že ste otázku dobre porozumeli, požiadajte skúšajúceho o jej zopakovanie.
- Ak potrebujete viac času na rozmyslenie, požiadajte skúšajúceho o zopakovanie otázky. Potom ju po ňom zopakujte alebo parafrázujte. Pred zodpovedaním otázky môžete použiť aj výrazy, ktoré vám poskytnú viac času na rozmyslenie - napr. Let me think..., It's difficult to say...
- V úlohách, kde máte úlohu vyriešiť vo dvojici, myslite na to, že priestor pre vyjadrenie musíte mať obaja. Snažte sa, aby váš ústny prejav v rozhovore neprevládala, ale zároveň aby bol dostatočný pre posúdenie vašej jazykovej úrovne.
- Keď ste vyzvaní, aby ste spoločne s vaším partnerom pri skúške prediskutovali nejakú otázku, spolupracujte s ním a pýtajte sa na jeho názor. Snažte sa, aby váš rozhovor pôsobil prirodzene ako skutočná konverzácia.
- Skúšajúci musí dodržiavať časový limit pre jednotlivé časti skúšky. Pokiaľ vás preruší, je to preto, že hovoríte dlhšie, ako je už treba.
- Snažte sa svoj ústny prejav čo najviac rozvinúť, aby ste neskončili pred uplynutím časového limitu. Je lepšie, keď vás skúšajúci preruší, pretože hovoríte dlho, než keď už nemáte čo povedať.
- Pokiaľ si nemôžete spomenúť na nejaký výraz, nepodliehajte panike. Použite stratégie, ktoré vám pomôžu povedať to, čo máte na mysli (napr. použite slovo s podobným významom alebo vec popíšte).

ČOHO SA VYVAROVAŤ

- Vyhnite sa opakovaniu rovnakých fráz stále dokola. Ukážte, že máte bohatú slovnú zásobu a viete používať širokú škálu hovorových prostriedkov.
- Nesnažte sa naučiť naspamäť vety alebo odpovede na otázky, o ktorých si myslíte, že by vám ich skúšajúci mohol položiť. Hovorte a odpovedajte čo najprirodzenejšie.
- Pri skúške nežiadajte skúšajúceho, aby vám niečo vysvetľoval. Môže vám iba zopakovať otázku.

ODPORÚČANÉ UČEBNICE

High note

Učebnica pre ambiciózných študentov stredných škôl a gymnázií, koncipovaná ako komplexná príprava na jazykové skúšky

MyGrammarLab

Unikátny materiál na výučbu gramatiky - spojenie knihy, extra on-line cvičenia a mobilnej aplikácie

Gold Series

Učebnica pre gymnáziá vhodná pre prípravu na skúšky Cambridge English

Pearson English Readers

Zjednodušené čítanie na oživenie a doplnenie výučby angličtiny výuky angličtiny

Ventures Books je výhradný zástupca vydavateľstva Pearson ELT na Slovensku a zároveň distribútor ďalších významných svetových vydavateľstiev. V našom portfóliu nájdete kompletnú ponuku materiálov na výučbu angličtiny, učebnice, slovníky, zjednodušené čítanie, digitálne nástroje, testovanie znalostí.

www.venturesbooks.sk

Nakupujte na e-shope shop.venturesbooks.sk

